Tidskrift för SCHACK 3

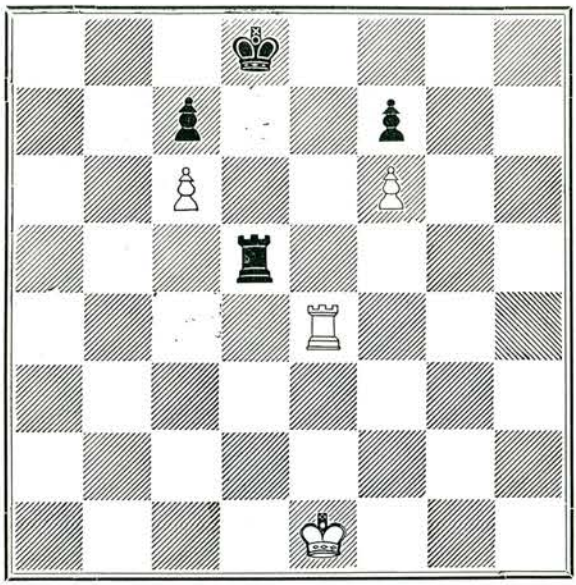
Årgång 70 • Mars • 1964

Inbjudan
till kongress
och turneringar
i Göteborg
14—26 juli 1964

• • • • • •

Omslagstävlingen
sid. 65

Omslagsstudien

Vit drar och vinner

I Sverige
2:20
inkl. oms

E. Uhlin: Skepparn och tecknaren spelar schack

Betydelsefulla teoriartiklar av Ekström och Lilienthal

BILAGA MEDFÖLJER

Tidskrift för SCHACK

Officiellt organ för Sveriges Schackförbund
Box 7123, Göteborg 7. Postgiro 60 46 34

Tidskriftskommitté:
Ansvarig utgivare Fil. dr Eric Uhlin, tel. 0303/102 51
Ekonomichef Arne Berggren, tel. 031/14 64 54
Redaktion Ernst Åhman, tel. 031/20 11 44
Ägare Sveriges Schackförbund
Prenumerationspris inom Europa Kr. 17:—, utom Europa $ 4:—
Lösnummerpris i Sverige Kr. 2:20

INNEHÅLL

	sid.		sid.
Förbundskansliets tider	65	En liten kombination av Petrosjan	78
Omslagstävlingen	65	Utlandet	78
Kristian Sköld tog ny inteckning i kungapokalen	65	Analyspristävlan	79
		Nordiskt nytt	79
Landsförbundets valberedning	65	Kring de Legals kombination	80
Centralstyrelsen	65	Nyhet av Fischer i spanskt parti?	81
Inbjudan till kongress och turneringar i Göteborg 1964	66	Europe Echecs meddelar	81
		Tips om slutspel!	82
Skepparn och tecknaren spelar schack	69	Ungdomsschack	82
Svenska meranvarianten	71	Ett slutspel med finesser	83
Nio svenska schackmästare	72	Nya idéer i schack	83
Julstudierna	72	Partier	84
Boknytt	73	Studier	89
Distriktsnytt	74	Ordet fritt!	91
Sovjetmästerskapet och spelöppningarna	76	Problem	92
		Korr-schack	95

ELFENBEN-SCHACKSPEL

utsökt kinesiskt handarbete, varje pjäs individuellt utformad i massivt elfenben, färger vitt/brunt. Avbildningen visar kungen i naturlig storlek. Officiellt äkthetsintyg på begäran. I schatull 20×15 cm, invändigt sidenklätt, utvändigt spelrutor.
Pris endast 295:—.
Returrätt inom 14 dagar.

SVENSKA AB SPRAYON
Tel. 031/14 07 28, 08/85 33 66
Haga Kyrkogata 26, Göteborg, Sweden

Jag beställer härmed..... styck elfenbenschackspel à 295:— emot postförskott.

Namn:.....

Adress: .....

.....

Förbundskansliet. Under tiden 13/3—6/6, då Lars Bäckström deltar i SÖ:s ungdomsledarkurs, förlagd bl. a. till Dalarna, har kansliet begränsad expeditions- och telefontid: Månd.—fred. kl. 9—11. *(Korta* telefonbesked mottages dock även 9—17.) Tel. 60 72 44, adress Birger Jarlsgatan 18, Stockholm Ö.

Omslagsstudie nr 10/1963

Lösning: 1. Sf7 d3 2. Sd6 d2 (2. — K×a2 3. Se4) *3. Ka5 4. d1D* (4. — K×a2 5. Se4) *5. Sb5† K×a2 6. Sc3†.*

Etappristagare: Lars Didriksson, Linköping, T. Kovasiipi, Helsingfors och Christer Jonsson, Tväråselet.

Omslagstävlingen 1963

Pristagare: 50 kronor till B. Gustafsson, Byggmästaregatan 7 C, Uppsala, 25 kronor till Brynjar Høgsnes, Snåsa, Norge, 15 kronor till Ragnar Nilsson, Ståthållaregatan 34 A, Kalmar, 10 kronor till Dag Holmström, Stockholm, samt bokpriser till Lennart Lundberg, Stockholm Va, Anders Tornberg, Sågmyra, John Strömberg, Hälsingborg, Thure Hast, Säffle, Joel Appelros, Malmö V och Carl-Ivar Holm, Kalmar.

Omslagsstudie nr 3/1964

Lösningsfristen utgår den 25 april 1964. För att lösning skall bli godkänd kräves att alla väsentliga varianter är redovisade.

Tre bokpriser utdelas för varje uppgift, varjämte tio priser utlottas bland dem som under året insänt flest godkända lösningar: 50, 25, 15 och 10 kronor samt sex bokpriser.

Lösningar insändes i slutet kuvert till Tidskrift för Schack, Box 7123, Göteborg 7. Skriv "Omslagsstudie 3" på kuvertet. Lösarna ombedes texta eller maskinskriva namn och adress på samma blad som lösningen.

Kristian Sköld tog ny inteckning i kungapokalen

I Stockholms schacksällskaps vinterturnering om Gustaf II Adolfs pokal vann sverigemästaren Kristian Sköld på 8 poäng följd av Bertil Sundberg 8 (förl. inbördes) och John Collett 6½. Sköld, Sundberg och Erik Lundin har nu vardera två inteckningar, Uno Körling och Leho Laurine har en var. Priset skall erövras tre gånger utan ordningsföljd för att bli ständig egendom.

Landsförbundets valberedning

hemställer att de svenska schackspelarna måtte lämna motiverade förslag till val av dugande personer till centralstyrelsen och landsförbundets kommittéer vid sommarens kongress i Göteborg. Förslag kan sändas till Eric Johnson, Box 97, Skänninge.

Centralstyrelsen

Sedan arbetsutskottet haft ett förberedande sammanträde den 25/1, samlades Sveriges Schackförbunds centralstyrelse i Stockholm den 22 och 23 febr. Till viktigare ärenden hörde planeringen av årets kongress och tävlingar i Göteborg. Man beslöt att de tre främsta i sverigemästargruppen 1964 (14 spelare) skall vara ovillkorligen berättigade att deltaga i det svenska lag, som skickas till olympiaden i Tel Aviv 2—24 nov. Till Student-VM i Krakow 18/7—2/8 uttages minst hälften av laget vid akademiska mästerskap i Göteborg 31/3—7/4.

Årets rikslotteri utskrives efter samma bestämmelser som tidigare år, lottförsäljningen beräknas börja i mars månad och dragning ske den 15/6. Ett förslag om införande av s. k. spelarlicenser för de aktiva hade remitterats till distriktsförbunden men där vunnit föga gehör. Med stort intresse noterade CS en flerpartimotion till vårriksdagen, utmynnande i att schack skall jämställas med kroppsliga idrotter och i likhet med dessa komma i åtnjutande av särskilda anslag.

Jämlikt kongressens beslut hade CS inlett överläggningar med Uno Körling om dennes framtida medverkan i ungdomsarbetet. Vidare framgick att de svenska representanterna i Nordiska Schackförbundet hemställt om omprövning av beslutet om särspel mellan Manne Joffe och Björn Brinck-Claussen om nordenmästartiteln.

Ungdomskommittén, som sammanträtt den 15/11 och 24/1, har till CS rapporterat om genomförda konferenser, ungdomsledarkurser och tävlingar. Kommittén, som samordnat sitt verksamhetsår med SSF att löpa från den 1/5 till den 30/4, har förberett juniorernas träningsläger och ett återupptagande av ungdomsmatcherna mot Soviet.

Juniorernas träningsläger

Ungdomskommittén inbjuder prel. till sommarens träningsläger i schack och idrott för juniorer mellan 14 och 18 år. Lägret kommer att förläggas till Idrottsgården i Hindås 10—16 juli. Deltagaravgift 100 kr. (exkl. resekostnader). Anmälningstiden utgår 15/6. Närmare uppgifter i TfS aprilnummer.

Inbjudan till Kongress och Turneringar i Göteborg 1964

SVERIGES SCHACKFÖRBUND får härmed inbjuda till den 48:e kongressen samt till kongresstävlingarna 1964.

KONGRESSEN

Kongressförhandlingarna äger rum i Folkets Hus' kongressal, Järntorget, Göteborg C, enligt tidsprogrammet nedan, varvid i stadgarnas § 10 omförmälda ärenden kommer att behandlas. Distriktsförbunden anmodas att sända befullmäktigade ombud till kongressen.

TURNERINGARNA

Turneringarna spelas enligt nedanstående detaljerade tidsprogram och rondförteckning på Svenska Mässan, Skånegatan 26, Göteborg S, och är den 14—16 juli förlagda till Industrihallen, den 17—26 juli till Svenska Mässans huvudbyggnad (Mässhuset).

Tidsprogram för rondförteckning

		Sverigemästar-gruppen och Mästarklassen	Första klass Andra klass Juniorklass Ev. dam- och oldboysklass
Tisdagen den 14 juli	9.00—14.00	1	—
	16.00—21.00	2	—
Onsdagen den 15 juli	9.00—14.00	H	—
	16.00—21.00	3	—
Torsdagen den 16 juli	9.00—14.00	4	—
	16.00—21.00	H	—
Fredagen den 17 juli	9.00—14.00	5	—
	16.00—21.00	H	—
Lördagen den 18 juli		Spelfri dag	
Kongressförhandlingar	10.00—12.30		
Lunchpaus	12.30—14.00		
Kongressförhandlingar	14.00—		
Söndagen den 19 juli	9.00—14.00	6	1
	16.00—21.00	7	2
Måndagen den 20 juli	9.00—14.00	H	H
	16.00—21.00	8	3
Tisdagen den 21 juli	9.00—14.00	9	4
	16.00—21.00	H	H
Onsdagen den 22 juli	9.00—14.00	10	5
	16.00—21.00	H	6
Torsdagen den 23 juli	9.00—14.00	11	H
	16.00—21.00	H	7
Fredagen den 24 juli	9.00—14.00	12	8
	16.00—21.00	H	H
Lördagen den 25 juli	9.00—14.00	13	9
	16.00—21.00	H	H
Söndagen den 26 juli	9.00—		Blixtturnering

H = hängpartier

Särspel om Sverigemästerskap och Juniormästerskap sker, om spelarna är ense därom, på tävlingsplatsen omedelbart efter tävlingarnas slut; eljest å plats och tid som kungöres före tävlingarnas början, i senare fall med rätt för Centralstyrelsen att med de berörda spelarnas godkännande besluta om förändringar.

Om antalet spelare i grupp icke uppgår till maximum, kan ny rondlista för gruppen upprättas.

Kongressens kansli

All skriftväxling bortsett från anmälningarnas insändande (se nedan) skall ske under adress: Sekreterare Evert Larsson, Ärlegatan 7 C, Göteborg V.

Kansliet är *11 juni—11 juli* öppet torsdagar kl. 19—21 och lördagar kl. 9—11, tel. 11 33 70, Smedjegatan 1 A, Göteborg C (ej postadress). Den *13 juli—15 juli*, dagligen från kl. 9, tel. 16 03 30, Industrihallen, Svenska Mässan, Skånegatan 26, Göteborg S. Den *16 juli—26 juli* tel. 20 26 58 och 20 26 78, Svenska Mässans huvudbyggnad, Skånegatan 26, Göteborg S.

ANMÄLAN

Anmälan om deltagande i turneringarna skall jämte fastställd turneringsavgift (30 kr. i klasserna M, I, II — 10 kr. i klass D — 5 kr. i klass J — 30 kr. för oldboys) insändas till vederbörande distriktsförbunds styrelse senast lördagen den 9 maj. Spelare får icke anmäla sig till högre klass än han enligt gällande bestämmelser äger rätt till.

Distriktsförbunden skall senast fredagen den 15 maj till sekteterare Anders Svensson, Styrmansgatan 24, Göteborg V, insända anmälningarna å fastställt formulär i två exemplar och med iakttagande av anvisningarna i detta samt vad som föreskrives i gällande tävlingsbestämmelser.

Turneringsavgifterna insätts av distriktsförbunden å postgiro 62 53 47, Schack-SM 1964, Göteborg. Anmälningar godkännes endast för distriktsförbund, vilka erlagt stadgad årsavgift för alla anslutna medlemmar. Anmäld spelare, som icke ämnar ställa upp till tävlan, kan icke påräkna att återfå startavgiften, därest icke förfall meddelas till kongressens kansli senast den 30 juni. Obs! För att återbud lämnade efter den 30 juni skall godtagas, måste förfall skriftligen styrkas vid äventyr av disciplinära åtgärder.

Personlig anmälan å kongressen, Svenska Mässan, Skånegatan 26, Göteborg S, skall av förutanmäld deltagare i sverigemästargruppen och mästarklassen ske snarast efter ankomsten och *senast* måndagen den 13 juli kl. 22; av deltagare i övriga klasser jämväl snarast efter ankomsten och *senast* lördagen den 18 juli kl. 22. — Spelare som icke personligen anmält sig senast nämnda tider, förlorar rätten att deltaga i tävlingen. Undantag kan av tekniska skäl icke komma ifråga.

I samband med de personliga anmälningarna kommer spelarna i likhet med tidigare år att erhålla programbok, kongressmärke m. m. mot erläggande av en mindre avgift.

Inkvartering ordnas av Reso, Box 7002, Göteborg 7 (Första Långgatan 1, telefon 12 42 70). Beställning av rum skall göras direkt till denna adress snarast möjligt och *senast* den 15 maj. Detaljer beträffande inkvarteringen meddelas av Reso i separat cirkulär med bifogad beställningsblankett.

Lagreserabatt. Om minst sex personer reser gemensamt till kongresstävlingarna, beviljar S. J. s. k. lagreserabatt, varvid kostnaden för enkel biljett för vuxen gäller för resa tur och retur. Giltighetstiden är 15 dagar och tilläggsavgifter till snälltåg erlägges till halvt pris. Bevis om medlemskap i förening tillhörande Sveriges Schackförbund måste kunna uppvisas vid biljettköpet.

ARRANGÖRER

Göteborgs Schackförbund.

Tävlingsorganisationen

Hederskommitté: Landshövding Per Nyström, ordf., arkitekt Nils Einar Eriksson, jur. dr Nils Grenander, stadssekreterare Torsten Henrikson, chefred. Harry Hjörne, stadsfullmäktiges ordf. Thure Höglund, civ.-ing. med. dr Erik Olson, professor Lennart Rönnmark.

Organisationskommitténs arbetsutskott: Ordf. Ivar Havner, sekr. Evert Larsson, skattm. Rolf Pålsjö, ledam. Anders Svensson.

Tävlingskommitté: Ordf. och överledare Erland Elofsson, sekr. Anders Svensson och Tore Ericson, ledam. Bertil Gedda och Sigfrid Lösnitz.

Centralstyrelsens representant: Vice ordf. J. E. Ekelund.

KLASSINDELNINGEN

Sverigemästargruppen

Segraren i gruppen erhåller titeln Sverigemästare, inteckning i Collijnpriset och en miniatyr av detta samt förvärvar rätt att deltaga i sverigemästargruppen åren 1965, 1966 och 1967. Andra- och tredjepristagarna förvärvar rätten att deltaga i

sverigemästargruppen åren 1965 och 1966. Segraren erhåller utan fördelning enligt § 14 i tävlingsbestämmelserna ett personligt tilläggspris på 150 kronor. Penningpriserna är i övrigt: 1:a pris 250, 2:a pris 150, 3:e pris 100, 4:e pris 75 och 5:e pris 50 kronor.

Sverigemästargruppen omfattar högst 14 spelare och sammansättes enligt de övergångsbestämmelser som antogs vid kongressen i Karlskrona 1963.

Mästarklassen i övrigt

Segraren i klassen eller grupp därav erhåller Collijnplaketten i guld och rätt att spela i sverigemästargruppen år 1965. Penningpriserna är: 1:a pris 150, 2:a pris 100, 3:e pris 75 och 4:e pris 50 kronor.

Första klassen

Segraren i klassen eller grupp därav erhåller titeln mästare och Collijnplaketten i silver. Den som utan att segra erövrar minst 80 % av möjliga poäng erhåller titeln mästare. Penningpriserna är: 1:a pris 100, 2:a pris 75 och 3:e pris 50 kronor.

Andra klassen

Segraren i klassen eller grupp därav erhåller titeln förstaklasspelare och Collijnplaketten i brons. Den som utan att segra erövrar minst 80 % av möjliga poäng erhåller titeln förstaklasspelare. I varje grupp utdelas tre värdefulla minnespriser. Penningpriser utdelas ej.

Damklassen

I fall av tillräckligt antal anmälningar anordnas tävlingar i damklass. Segrarinnan erhåller titeln Sverigemästarinna och Collijnplaketten i silver. Priser i övrigt i likhet med andra klassen.

Juniorklassen

Berättigade att deltaga i klassen är spelare, som ej innehar titeln mästare och som under år 1964 uppnår en ålder av högst 18 år. Segraren erhåller Rogardplaketten i guld, titeln Juniormästare och titeln mästare. Därest tävlingen spelas i flera grupper, erhåller gruppsegrare Rogardplaketten i silver och titeln förstaklasspelare. Därest tävlingen spelas i allenast en grupp, erhåller andrapristagaren samma plakett och titel. I övrigt utgår minnespriser.

Oldboysklassen

Arrangörerna har för avsikt att anordna tävlingar i en s. k. oldboysklass, vari andraklasspelare, vilka uppnått en ålder av 60 år, äger deltaga. Det är dock vederbörande obetaget att starta i ordinarie klass. Seger i klassen eller grupp därav medför ingen uppflyttning eller liknande och prisplats inräknas ej som delresultat i kongressmästerskapet för föreningar. Klassen är avsedd för spelare, vilka gärna vill deltaga i SM och därvid möta åldersmässigt sett likvärdiga motståndare. Priser och startavgifter i likhet med andra klassen.

Övriga bestämmelser

Gruppindelning m. m. Sverigemästargruppen (se ovan) spelas enligt Bergers system. Mästarklassen spelas i grupper om högst 14 deltagare enligt Bergers system. Klasserna I och II samt dam- och oldboysklasserna spelas i grupper om höst 10 deltagare enligt Bergers system. I andra klassen kan dock i undantagsfall anordnas tävling enligt Monrads system med fler än 10 deltagare. Juniorklassen spelas, beroende på deltagarantal, enligt Bergers *eller* Monrads system, i båda fallen 9 ronder.

Nedflyttningsbestämmelser. Innehavare av mästar- eller förstaklasstitel förlorar respektive titel, därest han efter kongressen 1963 två gånger i följd vid landsförbundets tävlingar (och/eller i annan av centralstyrelsen sanktionerad svensk turnering enligt särskilda bestämmelser) uppnår sämre resultat än 45 vinstprocent eller därmed likvärdiga 50 vinstprocent minus ½ poäng.

Bästa förening erhåller en inteckning i vandringspriset gällande Kongressmästerskap för föreningar. Resultatet beräknas så, att varje 1:a pris i grupp ger 3 poäng, 2:a pris 2 poäng och 3:e pris 1 poäng.

Kvalificering. Enligt centralstyrelsens beslut skall första, andra och tredje pristagaren i sverigemästargruppen 1964 vara ovillkorligen kvalificerade att deltaga i årets svenska olympialag.

— o —

Centralstyrelsen, som med tillfredsställelse konstaterar, att med sällsynta undantag Sveriges schackspelare i sitt förhållande till rusdrycker iakttar ett i allo hedrande uppträdande, har likväl såsom uttryck för sin anslutning till av andra ideella organisationer uttalade önskemål om intensifiering av kampen mot rusdrycksmissbruket, särskilt bland ungdomen, velat beträffande förbundets tävlingar uttryckligen förklara, att rusdryckers medförande till eller förtäring inom tävlingslokalen med därtill hörande lokaliteter, så ock uppträdande därstädes i av rusdrycksförtäring påverkat tillstånd, skall föranleda omedelbar avstängning från tävlingen samt därjämte disciplinär bestraffning enligt bestämmelserna i § 37 av förbundets stadgar.

Stockholm den 22 februari 1964

CENTRALSTYRELSEN

Skepparn och Tecknaren spelar schack

Sven Fagerberg: Svärdfäktarna. Wahlström & Widstrand. Pris 24:50.

Även Fagerbergs tredje roman **"Svärdfäktarna"** (1963) är liksom de båda tidigare, "Höknatt" (1957) och "Kostymbalen" (1961) ett intellektuellt virtuosstycke, en blänkande operationskniv riktad mot reflexhandlingarnas och vanetänkandets kräftsvulst i vårt moderna samhälle. Fagerberg är väl skickad för sin uppgift genom sin naturvetenskapliga och tekniska utbildning, genom sina mångsidiga humanistiska och estetiska intressen. Hans flygande skyttel är laddad med associationer och knyter hop en färglysande väv av händelser och tankar på en mångfald olika plan. Att för våra läsare referera händelseförloppen i "Svärdfäktarna" tillåter inte utrymmet. Det för oss väsentliga är att ett helt kapitel i boken, "Svart motangrepp", ägnas åt att i schackpartiets form beskriva en väg att bekämpa det vanemässiga och primitiva, att leva andligt och i högre mening anständigt. Partiet spelas mellan den robuste Skepparn, för vilken "all meditation är bluff", och Tecknaren, som anser att kampen man mot man med japanska svärd eller schackpjäser är tillåten och lovvärd men som annars föraktar den civiliserade människans slappa sanktion av den atavistiska mordlusten.

Att Fagerberg inte bara är schackkunnig utan även fackkunnig och dessutom fascinerad av schackspelets rika symbolik röjde han redan i debutromanens inledningsscen, där de knäböjande människornas huvuden formerar sig till ett svartvitt rutnät framför skarprättaren: "Det stämde nu inte riktigt, några flintskallar borde varit svarta, men dem kunde man måla. Kanske ett schackbräde att spela på? Schackpjäser hade han ju själv, han var samlare." Eller senare i kapitlet "Antiform", där Mårten gör en spirituell utläggning kring pjäsernas namn och rörelsescheman.

I "Svärdfäktarna" är det fråga om ett regelrätt schackparti, f. ö. hämtat ur Fagerbergs egen praktik. Det spelades per telefon 1962 med matematikern Göran Kjellberg, Årsta, som vit och togs med i boken, därför att det, som författaren välvilligt meddelat, "på ett intressant sätt liknade det meditationsförlopp jag höll på att beskriva i Svärdfäktarna". På så sätt har partiet organiskt infogats i en kvalificerad skönlitterär framställning — något såvitt jag vet nytt och enastående.

Skepparn försummar givetvis inte tillfället att pröva sin specialöppning, och vilken, om inte sjökapten Evans' gambit från 1824! Ett ur total synpunkt primitivt vapen, som tecknaren emellertid hjälpligen neutraliserar genom en modern försvarsvariant: **1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lc4, Lc5 4. b4, L×b4 5. c3, La5 6. d4, d6 7. Db3, Dd7 8. d×e5, Lb6 9. 0—0, Sa5 10. Db4, S×c4 11. D×c4** ("Nu var det slut med mina teorikunskaper. Jag var utlämnad åt mig själv. Jag kontrollerade min huvudplan, som var att locka fram honom till ett förhastat angrepp. Han såg litet snopen ut efter löparbytet. Den lätta brigaden skulle inte nu kunna storma rakt in i min ställning. Jag upprepade tyst för mig själv en gammal trossats som säger att ingenting är farligare än att slentrianmässigt följa en plan som inte längre motsvaras av det aktuella läget.") **11. —, d×e5 12. S×e5, De6 13. Lf4** ("Där satt jag groggy. Jag hade förbisett att vita damen blev garderad efter Se5. Det var ett svårt fall av schackblindhet. Skepparn var inte tvungen att byta dam som jag hade trott. I bitter besvikelse såg jag mitt vackra figurspel dunsta bort. Det jag tycker bäst om i schackspelet är just den logiska uppbyggnaden av perfekt funktionerande samspel mellan figurerna. Plötsligt står mästarens pjäser i stränet skön formation, som en utfälld kristall. Den andres ställning liknar just då en stenhög på gatan och katastrofen är nära. Parallellerna mellan schackspelet och livet är smärtsamt påtagliga. De intressantaste möjligheterna blir sällan verklighet. De glider förbi som vackra kvinnor på gatan, med de höga klackarnas sång allt avlägsnare.") **13. —, Df6 14. Lg3, Se7 15. Kh1, Le6 16. De2, 0—0—0 17. a4, a6 18. Sa3, Sg6** ("Min pessimism började vika. Jag hade flyttat springaren till g6 efter lånet funderande, och draget innehöll en fälla som han mycket väl kunde ramla i. Mina meditationsövningar hade ökat min koncentrationsförmåga på ett för mig själv förvånande sätt. Jag räknade varianter med en ny lätthet, som Pallas Athena på iakt efter Odysseus. Mitt kungstorn till a2! Det var i min fantasi ett drag med utropstecken. — — — Jag såg mitt torn gå som en zigzagblixt över brädet från h8 till a2 över e-linien som nu blockerades av fyra pjäser. Men bort med dem, på ett naturligt och plausibelt sätt. Alltså: Sec4. Lc5. f4. Te8. f5. L×f5, T×f5, D×f5. e×f5, T×e2. f×g6. Ta2! Denna kombination beredde mig en utom-

ordentlig glädje. Vad spelade det för roll om den inte kom till utförande. — — — Schackspelets fascination låg inte i nedklubbning av motståndaren. I stället speglade man sig i spelets idé, man utforskade sina möjligheter. Det intressantaste spelet äger rum utan motståndarens slumpartade ingripande.") **19. Sac4, L×c4 20. S×c4, Lc5 21. a5, h5 22. e5, Df5 23. h3, Dd3 24. Tfe1, D×e2 25. T×e2, Td3 26. e6, f6** ("Inte förrän nu förstod jag att Skepparns nya plan gick ut på att skaffa fram en fribonde. Byta bort den kunde jag ju inte. Nu stod den där som en spjutspets, med förvandlingens inneboende möjlighet. Förvandlingen har alltid spökat i min fantasi, detta det mest älskade av folksagans motiv") **27. Tc1, Thd8 28. f3, h4 29. Le1, Td1** ("Ingenting gick. Min logik räckte inte till för att behärska honom. — — — Det är tröstlöst att försöka förstå någonting. Möjligheterna är för många. Händelserna passar aldrig in i förståndets mönsterbeskrivningar. Utan försök till närmare analys bestämde jag mig för att överge damflygeln och attackera den farliga fribonden med kungen.") **30. T×d1, T×d1 31. Kh2, Kd8 32. g3, Ke7** ("Jag hoppades inte längre på vinst, jag skulle få svårt att klara remi. Jag måste göra springaren aktiv, det var min enda chans. Jag måste förbereda springarens väg över brädet. Någonstans började hans banor ritas ut, bara en tre fyra drag framåt. Rutor som markerade springargafflar trädde fram och blev tydligare än andra, som tre kronor på en ishockeytröja.") **33. f4, Td5 34. Tb2, b5 35. a×b6, c×b6 36. S×b6, Td1 37. Lf2, h×g3 38. K×g3, Ld6 39. Kg4** ("Vinstdraget, sa han lugnt. Slår du på f4 med springaren schackar jag på c8, byter bort den garderande löparen på d6 och vinner pjäs. Slår du inte spikar jag fast min fribonde. Nu ska det smaka gott med mat.")

Mattpausen begagnar Skepparn till en utläggning kring Robert Ardreys bok African Genesis, vars teser han förfäktar med bred vältalighet: "våra atavistiska instinkter — vårt arv från djurriket — kan inte i längden undertryckas — vi är födda mördare".

Tecknaren drivs tillbaka till schackbrädet. Han kände det inte längre som om han hade gett upp partiet: "det kunde finnas taktiska möjligheter". Skepparns löparvariant var förstås inget att göra åt: "Jag måste hitta en dold möjlighet, betingad av materians slumpmässiga konstellation".

Skepparn tröttnar och kopplar av med bordtennis mot en kinesnojke från köket, men Tecknaren lyckas (efter en kraftanspänning) ordna sina springargafflar till ett vackert och läsbart mönster: ("Jag kände en intensiv estetisk njutning. En studie hade komponerat sig själv på brädet. Allt klaffade med kuslig precision. Pjäserna stod exakt där de skulle. Jag fick i alla varianter minst bonde över och vunnet slutspel.") **39. —, S×f4!** (Vinstdraget, ropade jag med en röst vars ampra ton överraskade mig.")

Skepparn uppenbarar sig med racketen i handen och drar stående: **40. Sc8†**, men efter **40. —, K×e6** blir han sittande i djupa funderingar. ("Jag hade planerat S×d6 med pjäsvinst, sa Skepparn, men jag ser nu att du har Sd3 att ta till. Du vinner tillbaka pjäsen med god ställning. — Jag fängslar din löpare i stället.") **41. Tb6, f5! 42. Kf3** ("Det var nära att jag drog Kh4, sa Skepparn. Då hade g5 varit ytterst elegant.") **42. —, Td3 43. Le3, T×e3 44. K×e3, Sd5 45. Kd3, S×b6 46. S×b6, g5.** ("Han stretade emot i elva drag till, men med löparen som drabant behärskade min kung brädet.")

Vi måste nöja oss med detta referat och lämna Skepparn och Tecknaren åt sina ödens fullbordan. Man låter gärna tanken dröja vid Tecknarens meditationsteknik och livssyn. Han är om man så vill en i den långa raden av förkämpar för det västerländska humanitetsidealet, en Odysseus som tvingas besegra den barbariske Polyfemos med nödtvungna finurligheter, den rörlige taktikern som triumferar över den sunde, tröge strategen, kort sagt en Prometeus, till vars skara man med förtröstan ansluter sig — förmodligen i gott sällskap med många andra schackvänner. Ingen av oss torde ha något emot att låta Sven Fagerberg kommentera ännu många fler schackpartier på ett psykologiskt sant och schackligt riktigt sätt.

E. Uhlin

★

"Jag beundrar storligen den som går omkring dagen lång med mätt mage och tomma tankar. Hur kan man göra det? Jag ville hellre att han spelade schack, vilket förefaller mig bättre."

Konfucius (200 f. Kr.)

"Schackspelet är verkligen en konstart — ehuru ingen av de mer betydande. Men om man inte ägnar sig åt det med hela sin sinnesstyrka och viljekraft, kommer man aldrig att nå några framgångar i det."

Mencius (289 f. Kr.)

"Om någon drömmer, att han spelar schack med en man som han känner, betyder detta, att de kommer att råka i gräl om penningaffärer."

Grekiskt manuskript från 900-talet

Svenska meranvarianten

Ett rehabiliteringsförsök

av Folke Ekström

Det svenska meranförsvaret infördes i spelpraktiken år 1931 av vår mångårige sverigemästare och internationelle mästare Erik Lundin. Tack vare Lundins föredömliga och eleganta behandling av varianten fick denna snabbt en nimbus av oövervinnlighet. Förklaringen härtill var naturligtvis till en början den att Lundin var bättre förtrogen med variantens möjligheter än motståndarna. Efter flera års undersökningar visade försvaret emellertid fortfarande en förvånansvärd motståndskraft mot olika vederläggningsförsök.

Det innebar därför en smärtsam överraskning för Lundin och försvarssystemets övriga anhängare, när Lundin i Saltsjöbadsturneringen år 1948 förlorade med sin specialvariant först mot Gligoric och senare även mot Ragosin. Visserligen spelade Lundin tyvärr långt under sin vanliga form i Saltsjöbaden, men senare offentliggjorda analyser av de båda partierna har knappast bidragit till att rehabilitera försvaret.

Redan dessförinnan hade för övrigt försvaret råkat i gungning genom en analys av exsverigemästaren Allan Nilsson, Göteborg, som fortfarande omnämnes i Pachmans och Euwes spelöppningsböcker.

För några år sedan skulle jag förbereda mig för deltagande i en internationell korrespondensturnering. Jag dammade därför bl. a. av min gamla litteratur om svenska meranförsvaret för att se efter om vanryktet talade sant. Glädjande nog fann jag då, att det svarta spelet såvitt jag kunde se borde kunna förstärkas på flera punkter.

Jag vill i det följande lämna några förslag till förbättringar. Jag gör det i förhoppning om att de svenska schackspelarna och kanske framför allt de svenska korrespondensspelarna vill arbeta vidare på temat till gagn för sig själva och som en honnör åt svenska meranvariantens skapare.

I det förut nämnda partiet Ragosin—Lundin spelades det:

1. d4	**d5**	**2. c4**	**e6**
3. Sc3	**c6**	**4. Sf3**	**Sf6**
5. e3	**Sbd7**	**6. Ld3**	**d×c4**
7. L×c4	**b5**	**8. Ld3**	**b4!**

Härmed inledes Lundins specialvariant. Efter 8. — a6 9. e4 c5 har Reynolds drag 10. d5 under senare tid blivit mycket populärt.

9. Se4 Le7

Fortsättningen 9. — S×e4 10. L×e4 Lb7 introducerades av Botvinnik i VM-matchen mot Smyslov 1958. Den har lett till lika spel i ett flertal stormästarpartier. Vit kan inte i längden förhindra c6—c5 vilket Lundin påvisade för mer än tjugo år sedan.

10. S×f6† S×f6 11. e4

Allan Nilsson har rekommenderat Da4 i detta eller föregående drag, ev. föregånget av Se5. Efter 11. Da4 Db6! (säkerligen bättre än det på 1940-talet populära Dd5) 12. Se5 Lb7 13. Ld2 0—0 14. Tc1 Tac8 15. Sc4 kan det emellertid följa Da6! 16. D×a6 L×a6 17. Se5 Lb7 jämte c5 med lika spel (korr.-parti Kretschmar—Ekström 1962—63).

11. — c5

Även 11. — Lb7 kommer starkt i betraktande. Det har spelats:

I (med dragomkastning) 12. Lg5 0—0 13. Tc1 Sd7 14. Le3± (Botvinnik—Lissitzin 1933)

II 12. Lg5 Sd7! 13. L×e7 D×e7 14. Da4 a5 15. Tc1 0—0 16. 0—0 c5 ∓ (korr.-parti Brynhammar—H. Åhman)

III 12. De2 Sd7 13. 0—0 0—0 14. Td1 Da5? 15. Lf4 c5 16. d5!± (Szabo—Kottnauer 1950). Pachman angiver, att svart i stället borde ha spelat 14. — c5! 15. d× c5 Dc7. Men varför inte 15. — S×c5! 16. Lc2 La6! 17. De1 Db6 jämte Tfd8 med lika spel?

12. 0—0

I partiet Gligoric—Lundin följde 12. e5 Sd7! (12. — Sd5? 13. 0—0 0—0 14. Dc2 h6 15. De2!± Najdorf—Ståhlberg 1948) 13. Le4 Tb8 14. 0—0 0—0? 15. Dc2 h6 16. Td1 Da5 17. Lf4 Lb7 18. L×b7 T×b7 19. De4±.

Med 14. — Sb6 (15. Le3 Sc4) förefaller dock svart att få ett acceptabelt spel.

Det har även försökts 12. d×c5 Sd7! (Pachman och Euwe nämner endast 12. — L×c5 13. 0—0 Le7 14. De2 0—0 15. Td1 ±) 13. Lb5 L×c5 I. 14. 0—0 a6 15. La4 0—0 — korr.parti Dr. van Kol—Dr. Lundholm 1947 II. 14. Lc6? Db6! 15. L×a8 L×f2† 16. Kd2 La6! 17. Kc2 Dc7† 18. Kb1 Sc5 19. Lf4 D×f4 20. b3 Ke7 21. g3 De3 och vit gav upp — korr.parti Dr. H. Meyer—Ekström 1959.

12. — 0—0 13. Dc2

13. d×c5 besvaras med Sd7! som är försvarets nyckeldrag. Lundin fann detta starka och för varianten viktiga drag redan i "stampartiet" mot R. Lindkvist år 1931. Om 14. c6 så Sc5 15. Lc2 La6 etc.

I ett parti Pachman—Ingerslev 1956 skedde 13. De2 Lb7 14. Td1 c×d4 15. e5 Sd7 16. S×d4 Da5? och vit kunde nu ha vunnit elegant med 17. S×e6! f×e6 18. L×h7† K×h7 19. T×d7 etc. Enligt Euwe måste svart därför fortsätta med 16. — Dc7 eller Db6.

Svart tycks dock helt enkelt kunna spela 16. — Sc5! T. ex. 17. Lc2 Dd5 18. Sf3 La6! 19. De1 (De3) Dc4! eller 18. f4 La6! 19. De1 Ld3! resp. 19. De3 Td8! med bra spel för svart.

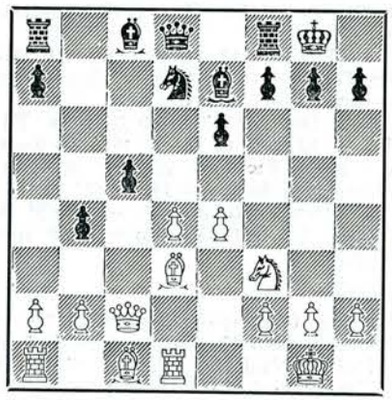
13. — Sd7 14. Td1 Da5?

Detta damdrag tycks alltid vara dåligt i svenska meranförsvaret!

15. d5! e×d5 16. e×d5 h6
17. Lf4 Lb7 18. Se5!

och vit kom i avgörande fördel inom några drag.

Men låt oss återvända till ställningen efter 14. Td1:

Konstantinopolski rekommenderade här på sin tid 14. — c×d4 och angav varianten 15. e5 h6 16. Le4 Tb8 17. T×d4 Lc5 18. Td1 De7. Ståhlberg nämner i turneringsboken, att Lundin dock förkastade denna möjlighet, enär han med rätta fruktade 17. S×d4! i stället för T×d4.

Det förefaller dock, som om mellandraget 16. — d3! skulle ha löst svarts ställningsproblem. T. ex. I. 17. Dc6 Tb8 18. T×d3 Lb7! II. 17. D×d3 Tb8 och om nu 18. Sd4 så Sc5! III. 17. T×d3 La6! 18. L×a8 L×d3 19. D×d3 Sc5! 20. D×d8 T×d8 21. Ld2 T×a8 22. L×b4 Sb3! 23. a×b3 L×b4 = eller 18. Td1 Tc8 19. Da4 Sc5! eller 18. Td2 Tc8 19. Dd1 Tc7 20. Lc6 T×c6 21. T×d7 D×d7! 22. D×d7 Td8 23. D×d8† L×d8 24. Le3 Lb6=.

NIO SVENSKA SCHACKMÄSTARE

Julpristävlingen med de elva diagram, som skulle attribueras till kända svenska mästare, beredde inte läsarna några större svårigheter, i varje fall inte dem som bara hade att bläddra i gamla årgångar av TfS. Den rätta lösningen skulle vara: 1. Lindehn-Steinitz, London 1864, 2. Fridlizius-Aljechin, Stockholm 1912, 3. Aljechin-Englund, Scheveningen 1913, 4. Nyholm-Schlechter, Baden bei Wien 1914, 5. Botvinnik-Stoltz, Stockholm 1926 (ej 1927), 6. Ståhlberg-Lasker, Zürich 1934, 7. Ståhlberg-Capablanca, Moskva 1935, 8. Aljechin-Lundin, München 1941, 9. Ekström-Euwe, Hastings 1945/46, 10. Euwe-Jonsson, Göteborg 1951/52, 11. Bronstein-Lundin, Stockholm 1954.

Med vemod i sinnet vid tanken på den "gamla goda schacktiden", inte minst trettitalets svenska stormaktsvälde, verkställer vi så utdelningen av sex bokpris. De går till följande lärda lösare: E. Mossborn, Malmö, T. Nilsson, Skåne-Ask, L. Ceder, Södertälje, N. Vult von Steiern, Västervik, E. Lindgren, Johanneshov, och Chr. Rasmussen, Hellerup, Danmark.

JULSTUDIERNA

1. (Koroljkov) Vit vinner. 1. Th8†, Kf7 2. Tb8, b1D† 3. T×b1, L×b1 4. h7, La2 5. Ld3, Kg6 6. h8T!

2. (Sacharov) Vit vinner. 1. Dh1†, Ke5 2. Da1†, Ke4 3. Sg5†, D×g5 4. Sf7, Dh4 5. e7, D×e7 6. De5†, D×e5 7. Sg5 matt. Utom denna av förf. avsedda lösning finns av allt att döma ännu en: 1. Sf7, S×h3 2. Dd3†, Kf4 3. Dd6†, Ke4 4. Dd5†, Kf4 5. e7, De2† 6. Kb3 och efter det tvungna 6. —, Lc5 7. D×c5 finns inga remischackar för svart.

3. (Fritz) Vit vinner. 1. Lh1, T×h1 2. a8D, Td1 3. Dh1, T×h1 4. a7, T drar 5. a8D† och 6. Db8†.

4. (Troitzky-Kasparjan) Vit vinner. 1. Sa5†, Ka7 2. Tc7†, Ka8 3. Tc8†, Ka7 4. T×f8, h1D 5. Tb8!, Dd5† 6. Kb2, D×f7 7. Tb7†, Ka8 8. Sc6!, K×b7 9. Sd8†.

5. (Hasek) Remi. 1. b4†, Kb6 2. Tf5!, L×f5 3. Ke1, Dc8 4. Kf2, Df8 5. Th1! jämte 6. Kg1 patt.

6. (Badaj) Vit vinner. 1. f5, Sb5 2. L×b5, c×b5! 3. f6, Kb6 4. f7, Ka5 5. f8S!, b6 6. Sg6!, h×g6 7. h×g6, h5 8. g7, h4 9. g8S!, h3 10. Ke3, d2 11. Se7 jämte matt.

Tre "fullpoängare" placerades av lotten sålunda: 1. P. Perkonoja, Åbo, 50:—, 2. Å. Werner, Göteborg, 25:— och S. G. Malmgren, Göteborg, 10:—. Bokpriser till V. Tjavlovskij, L. Lundberg, Stockholm, O. Kaila, Helsinki-Drumsö, Johan Nilsson, Malmö, och A. Damström, Säter.

Boknytt

Bent Kølvig: TV skak i påsken 1963. Dansk skakforlag, Studiestraede 24, København. Pris: d. kr. 9.75.

Påskhelgen 1963 sändes i dansk TV elva filmatiserade schackpartier producerade av Carisbrooke Films, England. Även i svensk TV har denna serie — och ytterligare någon — visats, till stor glädje för schackvänner i alla åldrar. Eftersom det är frågan om tiominutersprogram, har man haft den angenäma uppgiften att välja "filmmanuskripten" ur ett outsinligt förråd av s. k. korta, lärorika partier från alla tider. I första hand vänder sig dessa filmer på ett ytterst stimulerande sätt till en tittarkrets, som lärt reglerna men gärna vill komma litet längre. Så gör också Bent Kølvigs bok, som återger de danska filmtexterna, men dessutom utgivarens egna supplerande kommentarer, i vissa fall säkerligen välbehövliga. Många TV-tittare önskar nog återknyta bekanskapen med "den girige löparen", "den äregirige bonden" och andra originella schackfigurer. Det påstås, att svensken inte gärna läser böcker på danska, men varför inte låta Kølvigs bok bli ett undantag?

E. U.

Dover Books, New York: Klassiska schackböcker i nya upplagor.

Vart tar alla gamla fina schackböcker vägen? Det är en fråga, som ofta ställs nu för tiden av schackentusiaster med bibliofila intressen. Antikvariska schackböcker är sällsynta och svårfångade fåglar. Samlarna är rätt naturligt så många fler jämfört med tiden före andra världskriget och tillgången på schacklitteratur väsentligt mindre än förr. Framför allt i Tyskland förstördes ett stort antal boksamlingar hos schackklubbar och privatpersoner, och vad som efterhand blir tillgängligt, aborberas snabbt av de ledande kontinentala antikvariaten, Niemeijer i Wassenaar, Rattman i Hamburg och Loeffler i Bad Nauheim samt den systematiske storsamlaren Lothar Schmid i Bamberg. Endast i England torde amatörjägaren ännu kunna göra några fynd av värde.

Behovet av nytryck av äldre schacklitteratur är alltså stort, och i Europa har Walter de Gruyter i Berlin sedan några år tillbaka av förlagets utgångna böcker, t. ex. låtit publicera nya utgåvor av New York-turneringarna 1924 och 1927 och Aljechins "Auf dem Wege zur Weltmeisterschaft (1923—27)". Den nya engelska upplagan av Murray's "History of chess (1913) måste också betecknas som efterlängtad. Den verkligt stora insatsen på detta område tillhör emellertid det amerikanska förlaget DOVER BOOKS i New York, som uteslutande ger ut gamla klassiker, mest på vetenskapliga områden, i elegant paper backutstyrsel och till mycket låga priser (1—2 $). Denna bokutgivning mötte till en början skepsis, men numera är isen bruten för en förtsatt och utökad verksamhet, inte minst sedan förlaget knutit betydelsefulla europeiska kontakter.

Den skönlitterära utgivningen omfattar mest science fiction, men tyngdpunkten ligger på naturvetenskap, spel och tidsfördriv, och schackspelet ägnas som sagt stor uppmärksamhet. I förlagslistan hittar man klassiska läroböcker av Mason, Lasker I och II, Réti, Nimzowitsch och andra. Emanuel Laskers svåröverkomliga Chess Manual (1932) kan köpas för $ 2. Partisamlingar finns det gott om, och bland turneringsböckerna märker man Hastings 1895, New York 1924 och Nottingham 1936. Av böcker med mer kulturhistoriskt innehåll kan nämnas Reinfelds "A treasury of chess lore", Assiac's "The pleasures of chess" och Edward Laskers kända memoarböcker "The adventure of chess" och "Chess for fun and chess for blood". Alain C. White's överdådiga och sedan länge utsålda "Sam Loyd and his chess problems" toppar förteckningen över problemböckerna, bland vilka befinner sig förlagets enda originalutgåva, Kenneth Howards "The american two-move chess problem", en antologi av amerikanska 2-dragare från 1860 till 1960.

Att DOVER BOOKS kommer att spela en allt större roll för den europeiska bokmarknaden — även den svenska — förefaller givet. I vårt land är vi när det gäller klassiska schackböcker under alla omständigheter hänvisade till bokutgivningen inom de stora språkområdena och välkomnar givetvis DOVER BOOKS' initiativ att bredda och förbilliga utgivningen av gamla och nya schackklassiker.

E. U.

Leonard Barden: Die spanische Partie. 1964. Walter de Gruyter & Co., Berlin. Pris: DM 9.80.

En översättning av den engelska orginalutgåvan från 1963, som nu f. ö. föreligger i en andra upplaga. Den engelske mästaren Leonard Barden, känd även som boksamlare och teoretiker, har alltmer specialiserat sig på spelöppningar. Denna bok är en utmärkt översikt av spanskt parti, något liknande den senaste "nedbantade" holländska upplagan av Euwes "spanska" del, men förenar på ett behagligt sätt de schackvetenskapliga synpunkterna med mer praktiska anvisningar avsedda för den stora majori-

ningen illustreras med exempel ur mästarpraxis fram till och med 1962 och källorna teten schackspelare just under mästarnivå, klubbspelarna som de här kallas. Framställförefaller väl utnyttjade. Arne Ericssons och Kristian Skölds analyser tycks dock fortfarande vara okända utanför vårt land. Men Bardens bok är just nu den för "vanliga" schackspelare lämpligaste och mest givande handledningen, när det gäller att bana sig väg genom den spanska variantdjungeln.

E. U.

E. Snosko-Borowsky: Eröffnungsfallen am Schachbrett. 6. Auflage, neu bearbeitet von R. Teschner. Berlin 1964. Walter de Gruyter & Co., Berlin. Pris: DM 7.20.

Snosko-Borowsky, som avled nyårsafton 1954 i Paris, är känd som en framgångsrik författare av pedagogiska schackböcker. Hans bok om mittspelet var ett föregångsverk, och hans idé att samla spelöppningsfällor i en bok, som första gången utkom i England 1938 under titeln "Traps on the Chessboard", visade sig vara ett lyckokast. Sedan den översattes av A. Becker till tyska 1939, har den tillvunnit sig en alltmer ökad popularitet och räknas numera till standardverken på spelöppningsgebitet. Särskilt gäller detta den senaste upplagan, som griper om hela spelöppningsområdet och på så vis blir en oumbärlig vägledare för i första hand mer oerfarna spelare. De mer kunniga anser sig nog redan ha lockat sin motståndare in i en spelöppningsfälla, när de lyckats länka in i en trivsam favoritvariant, som är s. a. s. psykologiskt fördelaktig. Snosko-Borowskys och Teschners samling av mer direkta och ödesdigra spelöppningsfällor är kanhända ett något elementärt utbildningsmoment, men får för den skull ingalunda försummas. Slutkapitlet "Positionsfällor" leder f. ö. framställningen från de mekaniska dragföljderna in på strategiska och taktiska grundtankar. Alla spelöppningsfällor finns inte med av naturliga skäl, men några "meriterade" saknas, t. ex. ett par kända vändningar i Pircs spelöppning, för att nu inte nämna 1. b4 och 1. g4. Rudolf Teschner tar dock gärna mot kompletteringsförslag för nästa upplaga av denna lärorika och underhållande bok.

E. U.

A. S. Gurwitsch/W. Speckmann: Meisterwerke der Endspielkunst. 1964. Walter de Gruyter & Co., Berlin. Pris DM 14.—.

Sovjetunionen intar sedan några år tillbaka en dominerande plats på studiekompositionens område. Endast Tjeckoslovakien torde kunna uppvisa någon motsvarighet till den rikhaltiga och kvalitativt högtstående studieproduktionen i Sovjet, och av andra nationer vill man gärna nämna Holland, Finland och Sverige med ett relativt stort antal framstående komponister. Orsakssammanhanget är nog inte lätt att klarlägga, men något torde det betyda vilken uppskattning studiekonsten röner i ett land och vilket utrymme den beredes i fackpress och dagstidningar. Att få utge egna eller andras studier i bokform hägrar snarast som en önskedröm för ett litet fåtal entusiastiska idealister.

Även i ett schackland som Västtyskland är bristen på grundläggande litteratur om studiekonst påfallande enligt Dr. W. Speckmann, som för att väcka den tyska studiekompositionen ur dess "törnrosasömn" översatt en känd sovjetrysk avhandling av Gurvitj, "Schachmatnaja poesija". Härtill har han fogat en samling av 48 studier av tyska och österrikiska författare, ordnade i tidsföljd från de stora föregångarna Kling och Horwitz 1851. Speckmanns initiativ är lovvärt och resultatet lyckat. Man önskar livligt, att ett liknande verk kunde publiceras på svenskt språk, gärna av Alexander Hildebrand, som lär ha hunnit ganska långt med sin insamling av material till en samling "svenska studiekomponister under hundra år".

E. U.

Distriktsnytt

Hälsingland

Klara för final i lag-DM är Schackklubben Alliance från Mokorset och Iggesunds Schackklubb, som har vunnit södra respektive norra gruppen.

Södra Småland

Distriktsförbundet har utgivit en 52-sidig Schackkalender 1963—1964, som på omslaget prydes av en bild på 1962 års juniorblixtmästare, Stig Fransson från Lenhovda. F. ö. skriver den nye distriktsordföranden, överveterinären i Kalmar Sune Carlstedt, "Fritt ur hjärtat", en veteran (Carl Kronberg) berättar om glädjeämnen under förbundets 15-åriga tillvaro, sekreteraren i Göteborgs SF redovisar en del av förberedelserna för årets SM i Göteborg, Birger Elm diskuterar olika vägar till framgång för strävandena att utbreda schackspelet, främst ungdomsschacket och Lars Hultman funderar över "Schacket och dess framtid". Föreningar och tävlingsresultat redovisas liksom säsongens spelordning. En förteckning över distriktsmästarna och några partier från allsvenska serien avslutar den prydliga och innehållsrika skriften.

Östergötland

Blixt-ÖM arrangeras av Knäppbadens SK söndagen den 22 mars under ledning av Ingemar Zerpo. Tävlingen om individuella ÖM spelas den 4—5 april och 18—19 april på Schackcentrum i Norrköping under Jan Käflings ledning. Klassindelningen blir beroende av antalet anmälningar, men kommer att omfatta minst en seniorgrupp och en juniorgrupp.

Allskånska serien

Allskånska serien vanns av anrika Malmö allmänna schackklubb på samma matchpoäng som Lunds akademiska schackklubb men med bättre individuella resultat än huvudkonkurrenten. Hässleholms SK blev trea. Eftersom MAS andra lag vunnit Skåneseriens högsta division, få MAS två lag i allskånskan nästa år.

Göteborg

Årets lagtävlingar vanns av Kamraterna, som segrade i samtliga matcher. Närmast följde 50-årsjubilerande Lundby medan Manhem fick nöja sig med en tredjeplacering. Resultat i Klass I: Kamraterna 10 mp (37), Lundby 8 (33), Manhem 6 (31), Majorna 4 (24 ½), Amatörerna 2 (16) och Göteborgs Schacksällskap 0 (9 ½). Klass II vanns klart av Lerum, som därmed uppflyttades till elitklassen medan segrare i klass III blev Manhems tredje lag.

Den traditionella triangelserien i Göteborg vanns av Manhem, som därmed fick en ny inteckning i GP-kannan medan Kamraterna belade andraplatsen före Lundby. Tävlingen var ytterst jämn som framgår av den individuella poängskörden: Manhem 52, Kamraterna 51 och Lundby 47.

Stockholm

Stockholms Schackförbunds lagmästerskap, div. I, har slutspelats. Resultat: 1) Vällingby SS 5 (65), 2) Östra SS 4 (61½), 3) Solna SK 3 (49), 4) Hägerstens SK 2 (49), 5) A.S.K. 1 (44), 6) Pjäsen 0 (31½).

Östra, som toppade sitt lag med Ståhlberg, Hörberg, Nyman och Harry Åhman, förlorade överraskande matchen mot Vällingby med 7½—12½.

Lagblixt, div. I: 1) SK Solna 6½ (61), 2) Vasa SK 5 (45), 3) Kristallens SK 4 (42), 4) Pjäsens SK 3½ (48½), 5) Vällingby SS 3½ (40½), 6) Södra SS 3 (32½), 7) Rockadens SK 1½ (33), 8) A.S.K. 1 (33½). I finalen, då Solna mötte Vasa ind. alla mot alla, vann Solna med 51—21. Div. II: 1) SK 27-Kamraterna 3 (25), 2) Sass 2 (20½), 3) Haninge SK ½ (13½), 4) Farsta ASS ½ (13). I finalen vann SK 27-Kamr. över Sass med 38½—33½.

Collijncupen: 1) A. Sundin, SK 27-Kamraterna, 2) A. Segerhäll, Kristallen, 3) S. Hagberg, Vasa.

Sjuårspriset: 1) M. Maksymenko, Kallhäll, 2) Erik Karlmark, Södra. (Om priset spelades nu femte året — efter nästa års tävling möts de sex segrarna i en final).

S:t Eriksblixten: 1) S.K. Solna 7, 2) Södra SS 6, 3) Sass 4.

Stockholms ind. DM har startat med 30 deltagare i mästare A (Monrad 10 ronder). Bland spelarna märks bl. a. Nyman, Burehäll, Hörberg, Harry Åhman, Laurine, L. Lindberg, Werle, Söderborg.

Andre Lilienthal:

Sovjetmästerskapet och spelöppningarna

Det förekom ganska många nyheter i tävlingen om det 31:a sovjetmästerskapet. Här nedan skall redovisas några av de viktigare.

Spanskt

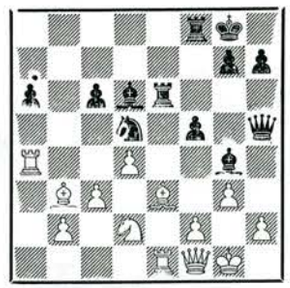
Marshallattacken hade intresserat en del av deltagarna och för en större allmänhet torde partierna Novopasjin—Spasskij och Suetin—Geller spela störst roll. Efter **1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0—0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 0—0 8. c3 d5 9. e×d5 S×d5 10. S×e5 S×e5 11. T×e5 c6 12. d4 Ld6 13. Te1 Dh4 14. g3 Dh3 15. Le3 Lg4 16. Dd3 Tae8 17. Sd2 Te6** uppkommer som bekant en ställning, som blivit föremål för ganska grundliga analyser i tre skilda fortsättningar: 18. Df1, 18. L×d5 och 18. a4. Sistnämnda fortsättning betraktas av teoretikerna som den bästa. Låt oss därför titta litet närmare på partiet Novopasjin—Spasskij som fortsatte **18. a4 b5× a4!**

En helt ny fortsättning som, hur underligt det än må synas, hittills helt förbigåtts av teoretikerna. Troligen är detta drag dock det mest logiska i ställningen. Dess syfte är att locka en av vits pjäser till damflygeln. Novopasjin fortsatte med **19. T× a4.** Nackdelen med detta drag är som fortsättningen visar att det medför en försvagning av första raden. Innan vi börjar diskutera andra fortsättningar skall vi se hur partiet i fortsättningen gestaltade sig. **19. — f5 20. f4** (ofrånkomligt på grund av hotet f5—f4) **L×f4 21. Lf2?** I sina kommentarer förser mästaren Ravinskij detta drag med ett frågetecken och rekommenderar i stället: 21. g×f4 och om 21. — Tg6 så 22. L×d5† c×d5 23. T×a6 Le2† 24. T×g6 L×d3 25. Tg3 Dh5 26. Sf3. Enligt min mening förhastade Spasskij sig, då han slog 20. L×f4. Han borde i stället ha spelat det starkare 20. — Tfe8!, på vilket vit saknar goda drag. T. ex. 21. L×d5 c×d5 22. Taa1 L×f4 23. g×f4 T×e3 24. T×e3 T×e3 25. Df1 Dh4 26. Dg2 Dd8 med ogarderbara hot. Efter försöket 22. Sf1 avgör 22. — L×f4 23. g×f4 (23. Dd2 Lf3!) Lf3 24. Dd2 Tg6† 25. Sg3 T×g3†. På 22. T× a6 spelar svart 22. — Th6 23. Sf1 Lf3 24. Dd2 L×f4 och svart måste vinna.

Det finns anledning att ytterligare granska ställningen efter 18. — b5×a4, då vit också kan välja **19. L×a4.** En granskning ger vid handen att de följande komplikationerna utfaller till svarts fördel. T. ex. **19. — f5 20. L×c6 L×g3! 21. h×g3 T× c6** ger svart en lovande angreppsställning efter **22. T×a6** (Df1 Dh5 23. T×a6 f4! 24. g×f4 Lh3!) **f4! 23. T×c6** (g×f4 S×f4) **f×g3** o.s.v. Intressant är att efter 21. f×g3 draget 21. — f4 avgör, då efter 22. g×f4 följer S×f4. Av partiet och analyserna bör den slutsatsen kunna dragas, att 18. a4 inte kan rekommenderas.

Partiet Suetin—Geller fortsatte intill 17:e draget på samma sätt som nyssnämnda parti. På grund av Spasskijs framgång med varianten mot Novopasjin fortsatte emellertid Suetin med **18. Df1.** Detta drag har ofta prövats i praktiskt spel och efter svarts **18. — Dh5** följde **19. a4.** Geller fortsatte enligt Spasskijs recept med **19. — b×a4** och efter **20. T×a4 f5** uppkom följande ställning.

I stället för försvarsdraget 21. f4 valde vit här att gå till häftigt angrepp genom **21. c4?! f4 22. c×d4 T×e3 23. f×e3 f×g3 24. d×c6† Kh8 25. h×g3 T×f1† 26. T× f1 Dg5 27. Tf4 L×f4 28. e×f4 De7 29. Sf1 De2 30. Tb4.** Denna försåtliga fortsättning bekräftar Suetins taktiska planering i samband med dragen 19. a4 och 21. c4.

Jag är dock övertygad om att Geller hade kunnat spela starkare bl. a. i 21:a draget med S×e3! i stället för som i partiet 21. f4. Vit står då inför valet mellan två fortsättningar:

I. 22. f×e3 c5! Svart har löparparet och en aktiv ställning, vilket bör vara tillräcklig ersättning för den offrade bonden. Om t. ex. 23. d5 Th6 24. De2 så 24. — Le5 med verkningsfullt angrepp.

II. 22. T×e3 Th6 23. c5† Kh8 24. Dg2 f4! och vit är utsatt för ett förödande angrepp, vars fortsättning kunde bli 25. Te1 f3 26. Dh1 L×g3! o.s.v.

Detta tyder på att inte heller Suetins försök att efter 18. Df1 Dh5 med 19. a4 jämte 21. c4 bekämpa Marshallvarianten vederlägger Spasskijs nyhet. Vit måste finna andra vägar att bemöta Marshalls attack. Ytterligare ett exempel må anges, trots att det inte har något samband med den tävling vars spelöppningar denna artikel behandlar. Den följande redogörelsen har hämtats från dr Euwes teoretiska bulletin, september 1963, där han påvisar: 17. — Te6 18. L×d5 c×d5 19. a4 f5 20. Df1 Dh5 21. f4 Tfe8 22. a×b5 T×e3 23. T×e3 T×e3 24. b×a6 Lb8 25. Db5 De8 26. D× e8† T×e8 27. a7 L×a7 28. T×a7 Te2. Men observera att svart genom att i stället spela 28. — Te1†! vinner partiet, då 29. Sf1 besvaras med 29. — Lh3 och 29. Kf2 med 29. — Te2†.

Efter de kända dragen **1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0—0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 0—0** undvek Klovan mot Spasskij Marshallvarianten genom att spela **8. a4 Lb7 9. d3** (på 9. c3 spelar svart 9. — d5 och på 9. Sc3 följer 9. — Sd4!) **d6.** Här kan svart också välja 9. — Sa5 10. La2 d6 11. Ld2 Sc6 12. Sc3 Sa7 med lika spel. I partiet Keres—Ivkov, Belgrad 1956, blev fortsättningen 10. Sc3 Sa5 11. La2 b4 12. Se2 c5 13. Sg3 b3!

Ett korrekt bondeoffer, som ger svart motspel. 14. c×b3. Efter det a drag står löparen på a2 dåligt. Därför var 14. L×b3 nödvändigt, men även efter detta drag står svart friare. Det följde 14. — Sc6 15. Sf5 Sb4 16. Lb1 a5 17. Lg5 Lc8 18. S×e7† D×e7 19. Sd2 h6 20. Le3 g5. Ställningen måste trots minusbonde anses fördelaktig för svart, som står friare samtidigt som just merbonden hindrar vit från att genomföra en harmonisk uppställningen av sina pjäser.

Sicilianskt

I partiet mellan Bagirov—Spasskij satte svart sin lit till de dolda resurser som inrymmes i ställningen efter **1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 a6 6. Lg5 Sbd7 7. Lc4 h6 8. L×f6 S×f6.**

Svarts försening i fråga om pjäsutveckling är tvögonenfallande. Efter ytterligare tre drag **9. De2 g6 10. 0—0—0 Dc7 11. f4** har vits tryck i centrum ökats så att Spasskij nödgas försvaga fältet d5: **11. — Lg4 12. Sf3 e5** och nu skulle vit med 13. Sd5 ha kunnat demonstrera bristerna i svarts spelanläggning. Efter **13. f×e5 d×e5 14. Thf1 (14. Sd5!) Lg7 15. h3? Le6 16. L×e6 f×e6 17. g4? 0—0** tog Spasskij hand om initiativet.

En variant som blivit föremål för mycken diskussion är **1. e4 c5 2. Sf3 e6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sc6 5. Sc3 a6 6. Le2 Dc7 7. 0—0 Sf6 8. Le3 Lb4 9. Sa4.** Vid Spartakiaden i fjol valdes i partiet Lomaja—Bannik följande fortsättning: 9. — b5 10. S×c6 d×c6 11. Sb6 Tb8 12. S×c8 T×c8 13. f4 0—0 14. Ld3 c5 med lika spel. Men i partiet Suetin—Furman demonstrerade vit en ny idé efter **9. — b5 10. S×c6 d×c6.** Suetin spelade nu **11. Lc5!**

11. — L×c5 12. S×c5 0—0 13. Dd4! e5 14. Dc3 a5 15. Tfd1 b4 16. De3 med starkt tryck.

Kungsindiskt

I mötet mellan Nei och Gufeld förekom den fruktade attacken från fyra centrumbönder. Efter **1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4 d6 5. f4 0—0 6. Sf3 c5 7. d5** baserade Gufeld sitt motspel på ett kvalitetsoffer. **7. — e6 8. Le2 e×d5 9. c×d5 b5 10. e5 d×e5 11. f×e5 Sg4 12. Lg5 Db6 13. 0—0 c4† 14. Kh1 S×e5 15. Le7 Sbd7!**

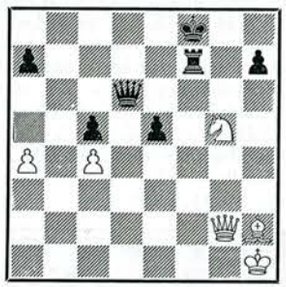

Denna ställning hade uppkommit i partiet Udovcic—Vasjukov i senaste matchen mellan Sovjetunionen och Jugoslavien, där svart efter **16. a4 b4 17. a5 Db8 18. Se4 S×f3 19. L×f3 La6 20. Da4 Db5 21. D×b5 L×b5 22. Tfb1 b3 23. L×f8 L×f8** kom i fördel och vann. Nei spelade **16. d6 Lb7 17. Sd5 L×d5 18. D×d5 Sg4 19. a4 Sf2† 20. T×f2 D×f2 21. L×f8 T×f8 22. D×b5 D×e2 23. D×d7 D×b2** med bättre chanser för svart.

Partiet Spasskij—Gufeld fick följande förlopp: **1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4 d6 5. f3 0—0 6. Le3 b6.** Denna fortsättning har av kvalificerade teoretiker ansetts vara mindre god för svart. Partiet Polugaevskij—Stein i 28:e tävlingen om sovjetmästerskapet visar tydligt svarts svårigheter efter **7. Ld3 a6 8. Sge2 c5 9. e5 Sfd7 10. e×d6 e×d6 11. 0—0 Sc6 12. Lc2!** Gufeld spelade nu på **7. Ld3 Lb7 8. Sge2 c5 9. d5 e6 10. 0—0 Sbd7** och framtvang efter **11. Lg5** en förklaring i centrum med **11. — e×d5 12. S×d5 L×d5 13. c×d5,** varefter han kunde aktivera bondekedjan på damflygeln. **13. — a6 14. Tc1 b5 15. h3 Te8 16. Dd2 Db6** med lika spel.

EN LITEN KOMBINATION AV PETROSJAN

Världsmästaren Tigran Petrosjan föredrar i allmänhet positionella fortsättningar, men att det inte är något fel på kombinationsförmågan visar nedanstående ur Maiselis' lärobok hämtade exempel.

Petrosjan har vit mot Simagin och är vid draget. Det bör observeras, att **1. S×f7** ej leder till vinst på grund av **1. — Dd1†** o. s. v.

Petrosjan drog i stället **1. Da8† Kg7 2. L×e5† D×e5 3. Dh8† K×h8 4. S×f7† Uppg.**

Utlandet

Ottawa Yanofsky vann 1963 års mästerskap för Kanada.

Paris I en mästarturnering delades segern mellan Darga och O'Kelly på 7½ poäng, varefter följde Bouteville och Nora 4½, Huguet, Mazzoni, Thiellement och Scherbakov 4, Simonovic 3½, Molnar 1½.

Kecskemet Tringoff, Bulgarien, vann zonturneringen nr III på 10½ poäng före Bilek, Ungern och Pachman, Tjeckoslovakiet 9½, Matanovic, Jugoslavien 9, Damjanovic, Jugoslavien och Szabo, Ungern 8½, Gheorghiu, Rumänien och Hort, Tjeckoslovakiet 8, Bednarski, Polen, Hecht och Pietzsch, Tyskland 7½, Clarke, England 7, Bhend, Schweiz och Langeweg, Holland 6, Prameshuber, Österrike 4½, Attard, England 3½.

Tel Aviv Josef Porath vann tävlingen om mästerskapet för Israel på 11 poäng. Kreidman tog 10, Bleyman och Domnitz 9½, Peretz 9.

Hannover G. Völpel vann mästerskapet för Hannover.

ANALYSPRISTÄVLAN

I oktober förra året spelades följande parti mellan de bägge finska mästarna Niemelä (vit) och Böök: **1. d4 d5 2. c4 c6 3. Sf3 Sf6 4. Sc3 e6 5. Lg5 d×c4 6. e4 b5 7. e5 h6 8. Lh4 g5 9. e×f6 g×h4 10. Se5 D×f6 11. Le2 Sd7 12. S×c6 a6 13. Lf3 Lb7 14. 0—0 Lg7 15. g3 L×c6 16. L×c6 Td8 17. Se4 D×d4 18. Dg4 f5 19. Dg6† Ke7 20. Tad1 De5 21. Sd6 Df6 22. Sc8† T×c8 23. T×d7† Kf8 24. D×f6† L×f6 25. Lb7 Tb8 26. Te1 Kg8 27. T×e6 Th7 28. T×h7 K×h7 29. T×f6 T×b7 30. Remi.**

Böök förser följande drag med !: för vit nr 15 och 18, för svart nr 15, 18 och 20. Till vits drag nr 15 ger han följande kommentar: Niemeläs patent! Vid FM år 1962 slutade partiet mot Niemelä med 15. — Tc8?? 16. Se4 Dg6 17. Sd6† Kf8 18. S×b7 uppg.

Böök säger vidare om fjolårspartiet: Jag är glad att jag lyckades rädda spelet till remi, men jag tror att Niemeläs 15. g3 åtminstone degraderar Taimanovs 14. — Lg7 från vinstdrag till remidrag.

TfS utlyser nu en pristävling i frågan. Det gäller att värdera ställningen efter vits 15. g3 och motivera värderingen med analyser. Första pris 50 kronor, som dock utdelas endast för fullödiga analyser av ställningen, vilka innebär ett tillskott till spelöppningsteorin i varianten. I övrigt tre bokpriser.

Nordiskt nytt

Den internationella turneringen i Reykjavik

Under tiden 26/1—6/2 spelades i Islands huvudstad en internationell turnering av hög klass. Tal segrade på 12½ poäng och därefter följde Gligoric 11½, Olafsson och Svein Johannessen 9, Wade 7½, Palmason 7, Ingi Johannsson 6, Nona Gaprindashvily och Solmundsson 5, A. Gudmundsson, Thorsteinsson och Björnsson 4, Kristiansson 3½ och Assmundsson 3.

Det åbne Risskov-mesterskab 1964

Vejlby-Risskov Skakklub har hermed fornøjelsen at indbyde til den 2. turnering om "Det åbne Risskov-Mesterskab", som spilles i St. Bededagsferien 24—26. april 1964. Turneringen er åben for alle skakspillere. I sidste års turnering, der blev vundet af Landsholdsspilleren V. Juul Hansen, deltog 67 spillere.

Klubben har øget antallet af præmier og forhøjet præmiesummen i det håb at endnu flere spillere end sidste år vil deltage og dermed øge spændingen i turneringen. Præmiesummen vil blive forøget i takt med antallet af deltagere.

Turneringen spilles over 8 runder efter Schweizer-systemet med seedning, således at så mange af de stærkeste spillere som muligt møder hinanden i begyndelsen af turneringen. I tilfælde af ligestilling ved turneringens slutning afgøres den endelige placering ved korrektion. Betænkningstiden er 1 time til hver spiller til hele partiet i alt 2 timers spilletid pr. runde. Nærmere spilleregler vil blive tilsendt deltagerne før turneringens start.

Vinderen får 500 kr. kontant + en værdifuld pokal

2. pr 350 kr. kontant
3. pr. 250 kr. kontant
4. pr. 200 kr. kontant
5. pr. 150 kr. kontant
6. pr. 100 kr. kontant

Desuden flere ærespræmier samt *8 præmier a 100 kr.* til de bedst placerede ikkemesterspillere og til juniorspillere (under 20 år). Dog kun een præmie til hver spiller.

I alt 14 kontante præmier på tilsammen 2.350 kr.! Som nævnt ovenfor vil denne sum eventuelt blive forhøjet.

Turneringen spilles på Biblioteket, Fortevej 17, Risskov, med følgende rundefordeling:

Fredag d. 24 april 1—3. runde kl. 10—12, 14—16, 19—21
Lørdag d. 25. april 4—6. runde kl. 10—12, 14—16, 19—21
Søndag d. 26. april 7—8. runde kl. 9—11, 13—15.

Præmieuddeling søndag d. 26. april kl. 15.30.

Hotelværelser kan reserveres og vil kunne fås i forskellige prisklasser. Hotelreservation samt tilmeldelse skal ske senaset lørdag d. 11. april til:

H. C. Nielsen, Ndr. Strandvej 20, Risskov — tlf. (061) 7.98.65 giro 90872.

Turneringsindskuddet, som andrager 30 kr., bedes indbetalt samtidig med tilmeldelsen. Spillestyrke bedes oplyst.

Alle ønskede oplysninger om turneringen kan fås ved henvendelse til ovenstående adresse.

Eero E. Böök:

Kring de Legals kombination

III

Men i Tartakowers bok är som kombination även noterat ett år 1922 mellan dr Imbaud och A. Strumilo spelat korrespondensparti, som slutar med en ovanligt lång och djuptberäknad kombination, kanske den svåraste av de i denna artikelserie redovisade. Partiet hade följande förlopp: **1. e4 Sf6 2. Sc3 d5 3. e×d5 S×d5 4. Lc4.** Vits spelsätt är inte effektivt, men det innehåller en bra nybörjarfälla i 4. — S×c3 5. Df3 Sa4 6. L×f7† Kd7 7. Dd5±. **Sb6 5. Lb3 Sc6 6. Sf3 e5 7. d3 Lg4.** Inte nu och inte heller i sitt följande drag tänker svart på kombinationsmöjligheten. Kungsflygelns utveckling borde gått före de utförda dragen. **8. h3! Lh5?**

9. S×e5!! L×d1 10. L×f7† Ke7 11. Lg5† Kd6 12. Se4†! Svart hade väl räknat med 12. L×d8 men inte med det följande mattangreppet. **K×e5 13. f4† Kd4 14. T×d1 Ke3.** Inte heller 14. — D×g5 hjälper, ty vit bryr sig inte om damen utan fortsätter med 15. c3† Ke3 16. 0—0!! Sd4 17. f×g5 Ld6 18. S×d6 c×d6 19. c×d4 och vinner slutspelet utan svårighet. **15. 0—0! Sd4 16. Tde1† Se2†. 17. T×e2† K×e2 18. Lh5† Ke3 19. Tf3†! Kd4.** Eller 19. — Ke2 20. Tg3† Ke1 21. Te3±. **20. Lf7!** och matt kan inte förhindras. Ett sådant parti är inte vardagsmat! Inte bara amatörer blir fascinerade utan även den garvade schackeliten njuter därav.

I början av 30-talet spelade jag i Suomalainen Shakkikerho i Helsingfors. En av stöttepelarna var bankdirektören E. Tanner, fruktad för sitt kombinationsrika spel, vilket gav utdelning framförallt i lätta partier. Jag har antecknat följande parti, som han år 1932 spelade mot K. Ihalainen: **1 d4 d5 2. c4 Sf6 3. c×d5 S×d5 4. e4 Sb6 5. Sf3 Lg4 6. Sc3 Sc6 7. d5! Se5?**

8. S×e5 L×d1 9. Lb5† c6 10. d×c6 Dc7. Det bästa hade varit 10. — Lg4! 11. c×b7†! Ld7 12. L×d7†! S×d7 13. Sc6 och vit behåller endast en bondes övervikt. **11. c×b7† Kd8 12. S×f7±.** Denna kombination av typ Mieses-Ohquist torde ha förekommit även mellan andra spelare, men jag känner inte till något publicerat duplikat.

Då den polske stormästaren Akiba Rubinstein år 1932 på grund av sin svaga hälsa råkade i stora ekonomiska svårigheter, man kan säga i nöd, så arrangerades en internationell insamling till hans hjälp. Aktionen inneslöt också utgivandet av en bok med Rubinsteins bästa partier. Boken redigerades av den österrikiske mästaren och tävlingsledaren Hans Kmoch (numera bosatt i USA) med Wiener Schachzeitung som förläggare. Denna utmärkta partisamling har sedan blivit översatt till flera språk. Rubinstein hade en enorm kombinationsfantasi, låt vara att han föredrog positionella ställningar och slutspel, där han kände sig stå på säkrare mark än i kombinationsställningar. Partiet mot Duras i Wienturneringen 1908 är inte något av hans bästa kombinationspartier — man tänker då hellre på partierna mot Rotlevi i Lodz 1907 och mot Hromadka i Moravska Ostrava (Mährisch Ostrau) 1923 — men det har sin plats i detta sammanhang: **1. d4 d5 2. Sf3 c5 3. e3 Sf6 4. d×c5 Da5†.** Med ett tempo mera är damschacken väl spelbar, här medför den endast tidsförlust. **5. Sbd2 D×c5 6. a3 Dc7 7. c4 d×c4 8. S×c4 Lg4 9. b4 Sc6 10. Lb2 b5.** Svart provocerar härigenom damoffret, men det är tveksamt om han har några reella räddningschanser efter det förmiktigare 10. — e6. **11. Sce5 S×e5**

12. S×e5! L×d1 13. L×b5† Sd7. Ännu sämre är 13. — Kd8 14. T×d1† Kc8 15. La6† Kb8 16. Sc6†! Dc6 17. Le5† Dd6 18. Tc1 jämte Tc8±. **14. L×d7† D×d7 15. S×d7 Lh5 16. Se5 Tc8 17. g4 Lg6 18. S×g6 h×g6.** Vit har nu en bonde mer och en stark löpare. Det var en lätt sak för Rubinstein att omsätta dessa fördelar till vinst. **19. Ld4 a6 20. Kd2 f6 21. Tac1! T×c1 22. T×c1 e5 23. Lc5 T×h2 24. L×f8 K×f8 25. Ke2 e4 26. Tc6.** Vit erövrar abonden och vinner sedan genom sina bägge sammanhängande fribönder. **Tg2 27. T×a6 T×g4 28. Ta7 Tg1 29. b5 Tb1 30. a4 g5 31. Tb7 Ta1 32. b6! T×a4 33. Ta7 Tb4 34. b7 g4 35. Ta8† Kf7 36. b8D T×b8 37. T×b8 Ke6 38. Te8† Kf7 39. Kf1 Uppg.**

Forts. i nästa nr

Nyhet av Fischer i spanskt parti?

Robert Fischer, 21 år, som för 6:e gången vunnit amerikanska mästerskapet i schack, denna gång med idel vinster, har i American Chess Quarterly skrivit, att han funnit en metod, som ofelbart leder till utjämning för svart. I mästerskapet spelade Addison och Fischer spanskt, som den senare vann efter några mindre kända vändningar. Men två frågor står fortfarande obesvarade, skriver A. L. Horowitz. 1) Visade Fischer i detta parti hela sin ofelbara metod till lika spel? Varför avstod Addison från det chansrika 6. Lb3×f7†?

Här följer partiet med anmärkningar av Horowitz.

William Addison — Robert Fischer

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, b5 5. Lb3, Sa5 (Vit kan ej spela 6. S×e5 för 6. —, S×b3 7. a×b3, Dg5 och svart återvinner bonden med lika spel. Däremot hade 6. L×f7†, K×f7 7. S×e5† osv varit chansrikt för vit och den fortsättning som svart mest fruktar i detta läge). **6. d4, e×d4 7. D×d4, Se7 8. c3, S×b3 9. a×b3, Lb7 10. Lf4, d5 11. e5** (Initiativet övergår nu till svart) **11. —, c5 12. Dd3** (Bonden kunde inte slås för Sf5 och vit hade förlorat sin dam) **12. —, Sg6 13. Lg3, Le7 14. Sbd2, Sf8 15. 0—0, Se6.** (Med detta drag får svart en permanent positionell fördel) **16. Tad1, g5 17. h3, h5 18. Tfe1, Db6 19. Sf1, d4 20. Sf3d2, g4 21. h4, Dc6** (Genom det framtvingade dambytet skaffar sig svart kontroll över alla linjer. Slutet utgör ett lysande exempel på logiskt spel). **22. De4, 0—0—0 23. D×c6†, L×c6 24. c4, Kd7 25. Ta1, Ta8 26. Se4, L×e4 27. T×e4, Sg7 28. Sd2, Sf5 29. Tf4, Ke6 30. Se4, b×c4 31. b×c4, Thb8 32. Ta2, Tb4 33. Sd2, S×h4 34. L×h4, L×h4 35. Te4, Lg5 36. f4, g×f3 ep 37. S×f3, Le3† 38. Kh2, T×c4 39. Uppg.**

Europe Echecs meddelar

För fyrtio år sedan grundades den internationella schackorganisationen, FIDE, genom initiativ av en fransman, Pierre Vincent, som då var generalsekreterare i det franska schackförbundet. För att celebrera minnet härav hade FIDE erbjudit Paris schackvänner att samtidigt med FIDE-kongressen anordna en zonturnering eller en stor internationell turnering. Men för detta ändamål måste man förfoga över betydande finansiärer, och sådana saknas i stor utsträckning i västländerna med undantag för Holland. Därför måste tanken på turneringen i Paris överges.

I stället fattade Europe-Echecs och föreningen Europe-Echecs vänner det djärva beslutet att söka genomföra en internationell schackfestival i Bordeaux. Förverkligandet är nu ett faktum, varvid betydande hjälp lämnats av staden Bordeaux' myndigheter liksom av tidningen Le Sud-Ouest och det franska schackförbundet. Turneringen spelas i Europahuset i Bordeaux från 27 mars till 5 april, varvid i internationella gruppen stormästarna Darga, Västtyskland, Bilek, Ungern, Tringov, Bulgarien, Matanovic, Jugoslavien, O'Kelly, Belgien, och internationella mästarna Durao, Portugal, Clarke, England, Forintos, Ungern, Gheorghiu, Rumänien, m. fl. deltar, liksom givetvis den franska eliten. Monrads system med 10 ronder tillämpas. Turneringens överdomare blir Soultanbeieff. Samtidigt spelas turneringar dels av öppen karaktär dels för franska distriktsmästare. Ett påkostat program med ett sjuttiotal porträtt av schackhistoriens främsta från Philidor till Fischer utges och kan i mån av tillgång erhållas från TfS efter insättande av Kr. 4:50 på postgiro 60 46 34.

TIPS OM SLUTSPEL!

Många välspelade partier spolieras genom felaktig slutspelsbehandling. För att bidra till förståelsen för slutspelsteknikens innehåll kommer TfS att då och då under ovanstående rubrik publicera skenbart enkla slutspel med kommentarer av tekniskt slag.

Att välja den kortaste vägen

Man talar ibland om schackbrädets geometri, som i en del hänseenden avviker från Euklides, bl. a. genom att diagonalen inte är längre än sidan.

TfS-medarbetaren Felix Berg har botaniserat i den ryska schacklitteraturen och funnit följande (J. Maiselis, Shakhmaty 1960) omväg enligt den gamle greken men genväg för vitspelaren.

Ställningen ser ut att vara lätt vunnen för vit. Han kan med kungen via c3 och b4 erövra bonden a4 utan att uppge de fält han behöver behärska för att föra b-bonden till förvandlingsfältet. Men svart kan försvara sig med a3! och efter b×a3 är partiet remi. Vit måste därför efter 1. Kc3 a3 spela antingen 2. b3 eller 2. b4.

Låt oss undersöka! 1. Kc3 a3 2. b3 Ke6 3. b4 Kd5 4. Kb3 Kc6 Remi.

1. Kc3 a3 2. b4 Ke6 3. Kb3 Kd6 4. K× a3 Kc6 5. Ka4 Kb6 Remi.

Så här skall vit spela för att vinna: **1. Kb1! a3 2. b3!** (på 2. b4? klarar sig svart med 2. — Ke5 3. Ka2 Kd5 4. K×a3 Kc6 o. s. v.) **Ke5 3. Ka2 Kd5 4. K×a3 Kc5 5. Ka4 Kb6 6. Kb4.**

Pjäsernas verkningsgrad

Följande ställning är hämtad ur samma källa.

Uppgiften för vit är att hålla remi. Försöket 1. Sc7† Ka7 2. Ta6† Kb7 3. T×a2 strandar på 3. — h3.

Riktigt är **1. Sb8 Ka7** (1. — a1D? 2. Sc6 Da7† 3. S×a7 K×a7 4. Tg6) **2. Tb4 a1D 3. Sc6† Ka6 4. Sb8† o. s. v.**

Ungdomsschack

Rapport från Hälsingland

Landskapsmatch för juniorer spelades på Stadshotellet i Söderhamn i januari. Resultatet blev: 1. Uppland, 2. Dalarna, 3. Gästrikland, 4. Hälsingland. Ett vandringspris är uppsatt av berörda distrikt och skall erövras tre gånger för att bli ständig egendom.

Martin Munther

Nordvästra Skåne

52 spelare deltar i tävlingen om juniormästerskapet för Nordvästra Skåne. Efter kvalificeringsomgång vidtar semifinaler den 4—5 april, varefter fyra spelare går vidare till final, som preliminärt planerats att äga rum den 18—19 april.

Göteborg

T. Marinus, Manhem, blev slutsegrare i årets tävling om juniormästerskapet för Göteborg. Prislistan såg ut så här: 1. T. Marinus 7 poäng, 2. Jan Krüger, Majorna 6½, 3. Inge Larsson, Manhem 5½, 4. B. Bjerner, Kamraterna 4½.

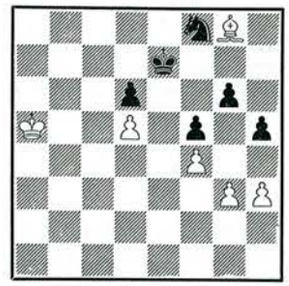
I yngsta gruppen vann Ulf Nyberg, Kamraterna, på 6½ poäng närmast följd av Thomas Olsson, Lundby 6.

Stockholms vinterlovsschack

I Stockholms Schackförbunds tävlingar för skolungdom under februarilovet blev resultatet för 17—18-åringar (14 delt.): 1) Mats Wahlstedt 4, 2) G. Bolander 4, 3) H. Wilczeck 4. 15—16 år (22 delt.): 1) N. Thörnblom 4½, 2—3) R. Danielsson och Dick Karlsson 4. 14 år och yngre (37 delt.): 1) D. Uddenfelt 8½, 2) Ch. Zawadski 7½, 3) B. Martinsson 6½.

ETT SLUTSPEL MED FINESSER

Rubriken såväl som innehållet här nedan är hämtat ur Folket i Eskilstuna, som håller en verkligt ambitiös schackspalt. Det är Bo Göransson, som kommenterar slutfasen i ett parti mellan A. Andersson, Katrineholm och P. O. Persson, Västerås.

Partifortsättningen blev: 53. — Sd7 54. Kb5 Sf6 55. Le6 Se4 56. g4 f×g4 57. h×g4 h4 58. g5 Sf2 59. f5 g×f5 60. L×f5 h3 61. L×h3 S×h3 62. g6 Sg5! 63. Kc6 Se4 64. g7 Kf7 65. g8D† K×g8 66. Kd7 Kf7 och katrineholmaren gav upp, eftersom han ej kan förhindra, att svart erövrar vits d-bonde och promoverar dam. I partiet förbisåg vitspelaren en tempofiness, och det kostade en betydelsefull halvpoäng. Om vit i 60:e draget spelat g5—g6! hade svart förlorat tempo på grund av det dödliga hotet g6—g7. Svart måste i detta läge spela Kf6, och vits kung hinner fram i tid för att ta hand om svarts d-bonde. Fortsättningen hade kunnat bli: 60. g6! Kf6 61. L×f5 h3 62. L×h3 S×h3 63. Kc6 och svarts d-bonde faller.

Men är ställningen vid korrekt spel verkligen bara remi? Man frapperas redan vid första anblicken av vits dåliga löparplacering och av att den vita kungen saknar kontakt med sina egna styrkor. Den vita kungens dåliga placering torde kunna utnyttjas genom draget 53. — g5! 54. f×g5 h4 55. g×h4 f4 56. g6 S×g6 (om 56. — f3 så 57. g7 f2 58. Le6 f1D 59. g8D och svart får endast remi) 57. Lh7 S×h4 58. Ld3 f3 59. Kb4 f2 60. Kc3 Sf3 61. h4 (bästa chansen?) Sh2 62. h5 f1D 63. L×f1 S×f1 64. h6 Kf6 65. h7 Kg7 66. h8D K×h8 och svart vinner, då springaren hinner täcka bonden och kungen springaren, varefter vits d-bonde faller och saken är klar. Vit kan naturligtvis spela annorlunda än som skisserats i denna variant. Om t.ex. 56. — S×g6 57. h5 följer 57. — f3 58. h×g6 f2 59. Le6 f1D och svart vinner.

NYA IDÉER I SCHACK

En fullkomligt ny schackstrategi håller av allt att döma på att utbildas i Sovjetunionen, en strategi som inte uppmärksammats tillräckligt i den västliga världen.

I spetsen för den nya falangen går den kände estniske mästaren Nei, ett namn som man bör lägga på minnet. Han har på ett markant sätt specialiserat sig på punkten d6, där han vanligen avgör sina partier i sjuttonde draget — oberoende av om han för de vita eller de svarta pjäserna. Eller vad sägs om följande två partier ur 1962 års estniska mästerskap (som f. ö. vanns av Nei)?

Nei—Vinogradov: 1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 f5 5. d4 e×d4 6. e5 Lb4† 7. c3 d×c3 8. S×c3 Sge7 9. 0—0 d5 10. e×d6 D×d6 11. De2 0—0 12. Lg5 L×c3 13. b× c3 h6 14. Tad1 Dc5 15. Lb3† Kh8 16. Lf4 Sa5 17. Ld6!! Uppg.

Yjm—Nei: 1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sc3 Lb4 4. Ld2 Sf6 5. e5 L×c3 6. L×c3 Se4 7. Dg4 0—0 8. Sf3 f5 9. e×f6 T×f6 10. Dh4 Df8 11. Ld2 S×d2 12. S×d2 Sc6 13. Ld3 Th6 14. Dg3 S×d4 15. D×c7 e5 16. 0—0—0 Sc6 17. Td6!! Uppg.

Och som de gamla sjunga så kvittra de unga! "17. d6-skolan" har anhängare även i den yngsta schackgenerationen. Som bevis framläggs här ett parti från Sovjets juniormästerskap 1963, där Buchover visade framfötterna på ett sätt som säkert gladde mäster Nei:

Buchover—Kapengut: 1. Sf3 c5 2. g3 Sc6 3. Lg2 g6 4. c4 Lg7 5. Sc3 d6 6. d3 Ld7 7. Ld2 a6 8. Dc1 Tb8 9. Sd5 b5 10. Lc3 e5 11. Sg5 Sge7 12. Se4 Sf5 13. h4 h5 14. Dg5 Scd4 15. D×d8† K×d8 16. La5† Kc8 17. S×d6†!! Uppg.

Så det kan nog vara befogat att rikta ett varningens ord till de svenska stor- och småmästare som tänker möta Soviet i olympiader och matcher: Var särskilt noggranna med garderingen av fältet d6 i trakten av sjuttonde draget!

P. A. Lund

★

Den store mästaren

"Jag är den störste och mest mångsidige av alla mästare. Jag har besegrat både schackvärldsmästaren Aljechin och tungviktsvärldsmästaren Schmeling."

"Nu tar du väl till?"

"Visst inte. Aljechin i boxning och Schmeling i schack."

STÖD UNGDOMSSCHACKET POSTGIRO 657181

Partier

Så spelar Sovjets champion

Den senaste lycklige innehavaren av ett sovjetchampionat och därmed följande guldmedalj, 29-årige studeranden vid Lvovs universitet Leonid Stein, ägnar vardagen åt att insupa kunskaper i journalistik. Till det yttre är han ingalunda någon typisk schackmästare. Hans gång är kattlikt smidig och figuren ger intryck av en topptränad idrottsman. En levnadsglad yngling som, liksom på sin tid den svenske revykungen Ernst Rolf, "säger det med ett leende och med en glimt i ögonvrån". Men se upp vid brädet. Plötsliga angrepp med långa, välberäknade varianter gör att denne begåvade spelares partier ofta uppvisar en påtaglig originalitet.

Som bekant delades första till tredje priserna i den senaste tävlingen om mästerskapet för Sovjet mellan Spasskij, Cholmov och Stein. Det dubbelrondiga särspelet vanns av Stein, som troligen avgjorde tävlingen med nedanstående parti.

Nr 35. GRÜNFELD

Spasskij			Stein
1. d4	Sf6	2. c4	g6
3. Sc3	d5		

En psykologisk åtgärd redan i spelöppningen. Stein spelar i allmänhet den "vanliga" kungsindiska spelöppningen.

4. c×d5

Spasskij väljer gärna denna fortsättning, som dock av Simagin ej anses ge svart några svårigheter. Såväl Botvinnik som Smyslov föredrar 4. Sf3 jämte 5. Db3. Detta parti ger vid handen, att Simagin har rätt. Spasskij får inte ut något av sin spelöppningsbehandling.

4. —	**S×d5**	**5. e4**	**S×c3**

Troligen det bästa. 5. — Sb6 är svagare, såsom framgår av partiet Lövenfisch—Lilienthal, sovjetmästerskapet 1948, där fortsättningen blev 6. h3! Lg7 7. Sf3 0—0 8. Le3 Sc6 9. Le2 e5 10. d5 Sb8 11. a4 a5 12. 0—0 Sa6 13. Db3 Sd7 14. L×a6 och vit står överlägset.

6. b×c3	**Lg7**	**7. Lc4**	**0—0**
8. Se2	**Sc6**		

Simagins fortsättning, som är den mest logiska. Om vit angriper på kungsflygeln, kan svart organisera motspel på damflygeln.

9. h4

Spasskij spelar som så ofta djärvt och skarpt för att skapa förvecklingar. Draget har dock sina nackdelar, då det medför försvagning av kungsställningen i ett läge, där kungen ej kan evakueras från centrum.

9. —	**Sa5**	**10. Lb3**	

Vit måste finna sig i att den vita löparen blir bortbytt, då fortsättningen 10. Ld3 c5 11. Le3 c×d4 12. c×d4 Sc6 13. e5 Da5† 14. Ld2 Dd5 skulle ge svart ett överlägset spel.

10. —	**c5**	**11. h5**	**S×b3**
12. a×b3			

Efter 12. D×b3 c×d4 13. h×g6 Le6! 14. Db5 (14. g×f7† L×f7) f×g6 har vit en ganska svårspelad ställning.

12. —	**c×d4**	**13. c×d4**	**Ld7**
14. h×g6	**h×g6!**		

Den riktiga fortsättningen. Stein har rätt bedömt, att vit ej kan nå resultat på den öppna h-linjen. Däremot inte 14. — f×g6 15. Dd3 med utmärkt ställning för vit.

15. Dd3?

Den vita damen strävar mot h-linjen för att därifrån hota svarts kungsställning. Detta är dock tills vidare förhindrat genom att Ld7 täcker h3. Spasskij borde därför ha spelat 15. Le3!, varefter svart ej kan fortsätta som i partiet. T. ex. 15. — Db6 16. Dd2 och om 16. — Tfc8, så 17. Lh6 Lh8 18. e5 D×b3 19. Lf8!! med ogarderbart matthot. 19. — f6 20. T×h8† Kf7 21. Th7† K×f8 22. Dh6† Ke8 23. Th8† Kf7 24. Dh7† jämte matt i fyra drag.

Den angivna varianten är inte tvingande, men den visar att 15. Le3 var att föredra framför 15. Dd3.

15. —	**Db6**	**16. Ld2**	

Efter 16. Dg3 Tfc8 17. Lf4 (17. Dh4 T×c1†) Tc2 finns ingen räddning för vit.

16. —	**Tfc8**	**17. Ta5**	**a6**
18. Tc5			

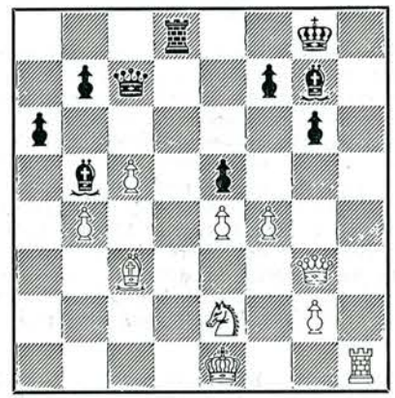
Sista försöket att krångla till ställningen, ett försök som dock ej leder till framgång. Efter 18. d5 Lb5 19. Dh3 L×e2 20. K×e2 Tc2† skulle svart vinna lätt.

18. —	**T×c5**	**19. d×c5**	**Dc7**
20. Lc3	**e5**	**21. b4**	**Td8**
22. Dg3			

Spasskij drömmer fortfarande om angrepp, men det är just bara en dröm. Han borde ha spelat 22. De3 för att på 22. — Lb5 försöka 23. 0—0 med minimala räddningschanser.

22. —	**Lb5**	**23. f4?**	

Självmordsdraget, men Spasskij kan knappast klandras för det, eftersom han måste ha insett att alla normala drag leder till förlust.

23. —	**Dd7!**	**24. Kf2**	**L×e2**
25. K×e2	**a5**		

En variant som forcerar vinst är 25. — Da4 26. Tc1 Da2† o. s. v.

26. Kf2	**a×b4**	**27. L×e5**	**L×e5**
28. f×e5	**Dd4†**	**29. Kf3**	**Dd3†**
30. Kf4	**Dd2†**	**31. Kg4**	**Td4!**
32. Tf1	**T×e4†**	**33. Kh3**	**Dh6†**
34. Uppg.			

Anm. för TfS av Andre Lilienthal

Den 31:a tävlingen om sovjetmästerskapet bjöd på många innehållsrika partier med skarpa fortsättningar. Det som här följer belönades med ett av skönhetspriserna.

Nr 36. SICILIANSKT

Suetin			Bagirov
1. e4	c5	2. Sf3	e6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	d6	6. f4	Sc6
7. Le3	Le7	8. Le2	0—0
9. 0—0	Dc7	10. De1	Ld7
11. Dg3	S×d4	12. L×d4	Lc6

Några ord om spelöppningen. Bagirovs spelsätt är ganska litet utforskat och hans försök att genomföra sina planer utan a6 är troligen spelbart.

13. Kh1	**Tad8**	**14. e5**	

Vit tar genast tjuren vid hornen. Ett bra drag var 14. Ld3 med samma idé och först i femtonde draget e5.

14. —	**d×e5**		

Ofrånkomligt, ty efter det passiva 14. — Se8 följer 15. e×d6 L×d6 16. Sb5 L×b5 17. L×b5 med stor fördel för vit.

15. L×e5	**Db6**		

Bästa draget. På 15. — Dc8 16. f5 e×f5 17. Ld3 återvinner vit bonden med utmärkt spel. 17. — Ld7? går ej för 18. Sd5!

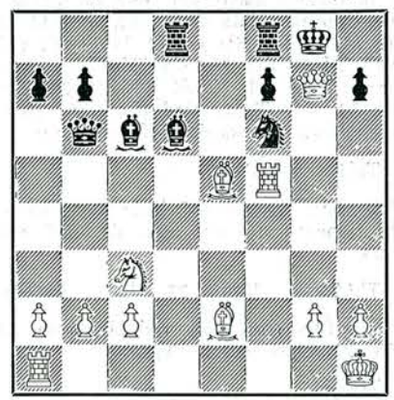
16. f5	**e×f5!**		

Svart fruktar ej 17. Lc7 D×b2, varpå han skulle få en bonde för kvalité och eliminera vits löpare, som är hans fiende nr 1, vilket allt skulle innebära en gynnsam förändring.

17. T×f5	**Ld6**		

Sannolikt det mest logiska. På 18. T×f6 spelar svart 18. — L×e5 19. D×e5 g×f6 och står på vinst. Tal anger i turneringsbulletinen följande variant: 18. T×f6 D>b2! Tilläggas bör att 17. — Se8 18. Taf1 med hotet Lc4 leder till en för svart svårbemästrad ställning.

18. D×g7†

Ett överraskande damoffer! Då möjligheterna till normala taktiska förvecklingar är begränsade, bjuder Suetin motståndaren ett fiske i grumligt vatten. Textdraget har blivit föremål för skiftande bedömningar; många har försett det med utropstecken, Tal däremot med frågetecken. För egen del skall jag avstå från alla tecken.

18. —	**K×g7**	**19. L×f6†**	**Kh6?**

Ett psykologiskt förklarligt fel. Svart undviker 19. — Kg6 av rädsla för ett senare Lh5†. I sina kommentarer anger Tal

att vit efter 19. — Kg6 har minst remi genom 20. Ld3 Kh6 21. Lg5†. Jag tror att exvärldsmästaren har fel, då svart kan spela det starkare 20. — Le7! och vit kan ge upp på grund av hotet T×d3. För att behålla initiativet måste vit i stället spela 20. Taf1, som tvingar svart till försiktigt spel. Dåligt vore nu 20. — h6 21. Ld3 och svart kan ej parera matthoten. T. ex. 21. — h5 22. Tg5†† Kh6 23. Lg7† K×g5 24. h4† Kg4 25. Lf5† K×h4 26. Lf6† Kg3 27. Se2±.

Men låt oss försöka leta reda på svarts bästa fortsättningar. Den första frågan lyder: Kan svart få remi? Och svaret blir: Ja! Efter 19. — Kg6 20. Tf1 duger för detta mål 20. — Le7 och om 21. L×e7 så 21. — f6, varefter vi nödgas vända på frågan till: Kan vit få remi? Vit spelar väl därför bättre 21. Tg5† Kh6 22. Th5† Kg6 med evig schack.

Men även den andra frågan: Kan svart vinna? kan enligt vad mina undersökningar visar besvaras med Ja.

Så här skall det gå till. Efter 19. — Kg6 20. Taf1 spelar svart 20. — De3! Ett viktigt drag som parerar schack på g5. Vit har nu inte något bättre än 21. Ld3 Kh6. Hur skall vit nu fortsätta. Efter t. ex. 22. L×d8 T×d8 23. T×f7 Td7 kan vit ge upp. Enda möjligheten skulle vara att spela 22. Sd1 för att försöka driva svarts dam från den skyddande diagonalen, men då förfogar svart över det goda draget 22. — Dd2 23. T5f2 (23. Sf2 Tg8!) D×f2 24. S×f2 (24. T×f2 Tde8) Tg8 25. Se4 Tde8 och svart vinner. T. ex. 28. S×d6 L×g2† 29. Kg1 Lc6† 30. Kf2 Tg2†. Med detta spel hade Bagirov kunnat visa damoffrets brister.

20. Taf1 De3

För sent: 20. — Le7 hade varit bättre och tvingat vit att nöja sig med evig schack.

21. Th5† Kg6 22. Th4! Lf4

Enda försvaret mot tredubbelhotet 23. Ld3†, 23. Lh5† och 23. Tg4†.

23. Th×f4

Ej 23. Tf×f4 Dc1† 24. Lf1 (24. Tf1 D×f1†!) h5 25. Se2 D×c2 26. Tf2 Td1! och svart vinner. Intressant är varianten 23. Tf×f4 Td1† 24. S×d1 D×e2 25. Thg4† Kh6 26. h4 D×d1 27. Kh2 Dd5 28. c4 Dc5 29. b4!

23. — h5

Något bättre drag finns ej.

24. L×d8 T×d8 25. Ld3† T×d3

Svart måste återge kvalitén och den materiella övervikten övergår till Suetin. Svarts ställning är dock ännu ej förlorad, då hans löpare utövar ett ej föraktligt tryck mot g2. Svagt vore 25. — Kg7 för 26. T×f7† Kg8 27. Lc4 Kh8 28. T7f5 Le8 29. Sd5 Dd2 30. Tf8† Kg7 31. Sc7 Lc6 32. T5f2.

26. c×d3 D×d3 27. Tf6† Kg5
28. T×f7 h4! 29. Kg1 De3†
30. T7f2 Kh5?

Efter den hårda kamp som förekommit i partiet klickar Bagirovs nerver och han gör ett avgörande fel. Vit får nu tillfälle att genom omgruppering av sina pjäser uppnå en vinstställning. Efter 30. — h3! har svart en säker remi. Dåligt för vit vore t. ex. 31. g3 Lf3 med passiv ställning för vit. Ej heller uträttar 32. Sd1 Dd4 något för vit. Direkt svagt är 32. Se2? L×e2 33. Te1 Dd4! och svart vinner. Troligen hade Suetin spelat 31. g×h3 och efter 31. — Lf3 32. Se2 Kh4 33. Sf4 Dd4 34. Sg2† K×h3 35. Sf4† Kg4 36. Sg2 med troligt remislut.

31. Se2! Kh6 32. Sf4 a5
33. Tfd1 a4 34. h3 Kh7
35. Sd5 Dc5 36. Sf6† Kg7
37. a3 Kg6 38. Sg4 Kh7
39. Tde1 Dd6 40. Se3 Kg6
41. Sf5

Vit har nått idealställning för alla sina pjäser. Återstoden är en tekniksak.

41. — Dd8 42. Te6†

Starkare är 42. Se7+! och om 42. — Kh6, så följer 43. Te6† Kg7 44. Tg6† och svart förlorar damen eller blir matt i två drag. Om i stället 42. — Kg7, så 43. Te6 Le8 44. Sf5 Kf7 45. Te7† Kg6 46. S×h4† Kg5 47. Tg7† Kh4 48. Tf5!! Om svart försöker 43. — Db6, spelar vit 44. Tg6† Kh7 45. Tg4 och når snabbt sitt mål.

42. — Kf7 43. Sd4† Kg7
44. Te4 Ld7 45. Sf3 Lf5
46. Td4 De8 47. T×h4 De3
48. Tc4 b5 49. Tc3 Ld3
50. Sd2 De1† 51. Sf1 Db1
52. Kh2! De1

Om svart spelar 52. L×f1, så vinner vit pjäsen tillbaka genom 53. Tg3† Kh6 54. Tf6† Kh5 55. Tf8!

53. Tc7† Kg6 54. Tcf7 L×f1
55. T×f1 De5† 56. T7f4 D×b2
57. T1f3 De5 58. Tg3† Kh5
59. Tb4 Db8 60. Tbg4 De5
61. h4 Kh6 62. Tg6† Kh7
63. T6g5 De8 64. T3g4 Db8†
65. Kh3 De8 66. Tf5 De3†
67. Kh2 De8 68. Tb4 De3
69. Tf×b5 D×a3 70. Tb7† Kg6

71. Tg4† Kh6 72. Tb6† Kh7
73. Tbb4 De3 74. T×a4 De5†
75. Tgf4 Kg6 76. Ta6† Kh7
77. Tf6 Kg7 78. Tf5 De2
79. Kh3 De1 80. Tf1 De3†
81. T5f3 De5 82. g4 Dd5
83. h5 De5 84. g5 Uppg.

Anm. för TfS av Andre Lilienthal

Två Littlewood Specials från Hastings 1963—64

Nr 37. SICILIANSKT

Norman Littlewood — Franklin

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 a6 6. Lc4 e6 7. Lb3 Le7 8. 0—0 Sc6 9. Lg5 Dc7 10. a4 0—0 11. Kh1 h6 12. Le3 Ld7 13. f4 Tad8 14. f5 e5 15. Se6! f×e6 16. f×e6 Sa5 17. T×f6! L×f6 18. Sd5 Db8 19. Dg4 L×e6 20. Se7†! L×e7 21. L×h6 Tf7 22. L×e6 Lf8 23. Tf1 Td7 24. Dg6 De8 25. Tf3? (Ld5!) T×f3? (D×e6!) 26. Ld5 Sc6 27. Lg5! Uppg. Mot Th3 finns ingen parad.

Nr 38. KUNGSGAMBIT

Norman Littlewood — Lengyel

1. e4 e5 2. f4 e×f4 3. Le2 (sic!) d5 4. e×d5 Se7 5. Lf3 S×d5 6. Se2 Le7 7. 0—0 0—0 8. c4 Sf6 9. d4 g5 10. Sbc3 Kh8 11. b4 Sbd7 12. Lb2 Te8 13. d5 Se5 14. Se4 S×e4 15. L×e4 Lf6 16. S×f4 g×f4 17. Dh5 Sg6 18. T×f4! L×b2 19. T×f7 Ld4† 20. Kh1 Lg7 21. L×g6 h6 22. T×g7 K×g7 23. L×e8 Df6 24. Te1 Lf5 25. Tf1 Lg6 26. Dd1 Dc3 27. L×g6 Uppg.

Två partier från en liten och föga uppmärksammad turnering i Berlin—Grünau 1963

Nr 39. SICILIANSKT

Zinn — Baumbach

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 g6 5. Sc3 Lg7 6. Le3 Sf6 7. Lc4 Da5 8. f3? (0—0!) Db4! 9. Lb3 S×e4! 10. S×c6 L×c3† 11. b×c3 D×c3† 12. Ke2 d×c6 13. Ld4 e5! och svart vann.

Nr 40. OREGELBUNDET

Zinn — Fuchs

1. e4 g6 2. d4 Lg7 3. Le3 d6 4. Sc3 Sf6 5. f3 0—0 6. Dd2 Te8 7. 0—0—0 c6 8. h4 b5 9. h5 Da5 10. h×g6 f×g6 11. Lh6 Lh8 12. e5 b4 13. Sb1 d×e5 14. Lc4† Sd5 15. d×e5 Sd7 16. f4 Sb6 17. Lb3 Lg4 18. Sf3 e6 19. Th4! L×f3 20. g×f3 Tad8 21. Lg5 Td7 22. Dh2 Dc5 23. Th1 De3† 24. Sd2 h5 25. T×h5!! g×h5 26. D×h5 D×d2† 27. Kb1 Tf8 28. D×h8† Kf7 29. Dh5† Kg8 30. f5! Dg2 31. f×e6 Uppg.

Från ICCF:s turnering 851/I

Nr 41. SPANSKT

B. Ivegård (Sverige) — B. Dolodonov (Sovjet)

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0—0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 0—0 8. c3 d6 9. h3 Sa5 10. Lc2 c5 11. d4 Dc7 12. Sbd2 c×d4 13. c×d4 Lb7 14. d5 Lc8 15. Tb1 b4 16. Sf1 Sb7 17. Le3 Ld7 18. Te1 Tfc8 19. Dd2 Da5 20. Lb1 Ld8 21. Sg3 Sc5 22. h3 Db5 23. Tc4 a5 24. Tec1 Sa6 25. Se1 Db7 26. Sd3 Lb5 27. T×c8 T×c8 28. T×c8 D×c8 29. f4 L×d3 30. L×d3 e×f4 31. L×f4 Lb6† 32. Kh2 Dc5 33. De1 Sc7 34. Sf5 Sce8 35. Dc1 D×c1 36. L×c1 g6 37. Se3 Kf8 38. Sc4 Lc7 39. a3 Sd7 40. a×b4 a×b4 41. Kg3 Sc5 42. Lc2 Sf6 43. Kf3 Sfd7 44. Ke3 Ke7 45. Kd4 Sa6 46. Ld2 f6 47. Le1 Lb6† 48. S×b6 S×b6 49. h4 h6 Remi.

Nr 42. SICILIANSKT

Följande parti spelades i norra serien i Hälsinglands lag-DM i december 1963. Svågadalens schackklubbs unge och lovande Claes Olofsson vann i ett kombinationsrikt parti vid tredje bordet över Iggesunds starka nyförvärv från Jättendals Schackklubb, Artur Nilsson.

Claes Olofsson		Artur Nilsson	
1. e4	c5	2. Sf3	d6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	a6	6. Lg5	e6
7. f4	—		

Olofsson visar ingen respekt för sin mera namnkunnige motståndare. Bondeframstöten syftar till att skärpa motsättningarna i centrum.

7. —	Sbd7	8. Df3	Le7
9. 0—0—0	Dc7	10. g4	—

Ett drag som gör att svart drar sig för att göra kort rockad. Den vita bondehären på kungsflygeln förhindrar därför indirekt att tornet på h8 frigöres för andra uppgifter för svart.

10. — b5

Redan år 1954 gjorde ryske stormästaren Bronstein som vit ett löparoffer på b5 i en liknande ställning när han i en lagmatch Sovjet—Argentina mötte variantens upphovsman Najdorf. Det är klart att Nilsson sett vits möjligheter att kopiera Bronstein men frågan är om inte svart har överskattat sina resurser.

11. L×f6! L×f6 12. L×b5! —

Här kommer kopian!

12. — a×b5

12. —, L×d4 besvaras med 13. L×d7†, L×d7 14. T×d4 med bondevinst för vit.

13. Sd×b5 Db8 14. S×d6† Kf8
15. e5! —

Fortsättningen på en lyckad kombination vars hemska innebörd för svart nu skönjes i alla detaljer.

15. — Le7 16. S×c8! D×c8
17. T×d7!!

Kombinationens poäng. Vit vinner tillbaka sin offrade pjäs och får vinnande spel med de tre fribönderna som avgörande maktfaktor.

17. — Tb8 18. Thd1

Svart fortsatte kampen ytterligare några drag innan den oundvikliga kapitulationen kom. Ett väl genomfört parti av Olofsson som endast spelat schack i 4 år. Vad månde bliva?

Anmärkningar av Tore Larsson

Från Eskilstuna SK:s klubbmästerskap

Nr 43. CARO-KANN

Yngvge Hedin		**Åke Stenborg**	
1. e4	**c6**	**2. d4**	**d5**
3. Sc3	**d×e4**	**4. S×e4**	**Lf5**

Den gamla huvudvarianten. Såväl 4. Sbd7 jämte Sgf6 som genast 4. Sf6 har också försökts.

5. Sg3 Lg6 6. Lc4

De skarpaste varianterna uppkommer efter 6. f4 eller 6. h4, som syftar till att begränsa effekten hos Lg6 och samtidigt förbereda angreppsframstötar. 6. Ld3 leder däremot snabbt till utjämning.

6. — e6 7. S1e2 Ld6
8. Sf4

Energiskt men knappast det bästa. En kommentator i Folket föreslår 8. h4 h6 9. Sf4, som mer eller mindre framtvingar 9. — L×f4, eftersom 9. — Lh7 skulle besvaras med 10. Sfh5. Men även 8. 0—0 med avsikten 9. f4 ser ut att kunna ge vit initiativ.

8. — Sf6 9. c3 Dc7
10. Df3 Sbd7 11. L×e6

Vit är het på gröten. Närmare eftertanke borde ha sagt honom, att den sämre utvecklade knappast når framgång genom pjäsoffer i spelöppningen, hur många bönder offret än må inbringa, då pjäsernas effekt just i en sådan ställning som denna är avgörande mot vits oskyddade kungsställning. Det naturliga draget var 11. 0—0.

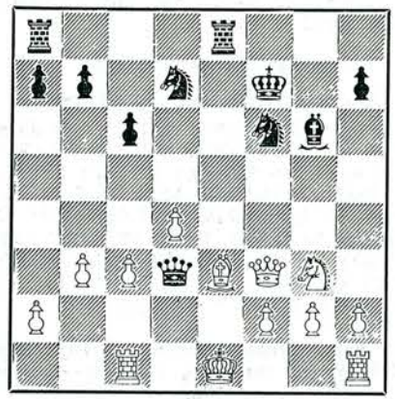
11. — f×e6 12. S×e6 Da5
13. S×g7† Kf7 14. S7f5

Enda möjligheten att fiska i grumligt vatten erbjöd 14. S3f5 Lf8 15. De2 Dd5 16. c4. Men svart spelar bättre 14. — Lc7 med hotet Thg8. Nu tar svart befälet.

14. — L×g3! 15. S×g3 The8†
16. Le3 Db5 17. b3

Det var knappast frestande att spela 17. De2 Ld3 18. Dd2 Sd5.

17. — Dd3 18. Tc1

18. — Lh5!!

Ett vackert offer, som hindrar vits springare att komma till undsättning, då svart attackerar den svaga punkten e3. På 19. Df4 följer 19. — Te4! 20. Dh6 (Dg5 Tg4 jämte T×g3) Tg8 och vit kan inte skydda e2.

19. S×h5 T×e3†! 20. f×e3

På 20. D×e3 Te8 21. D×e8 K×e8 22. S×f6† S×f6 kommer vit i dragtvång och förlorar snabbt.

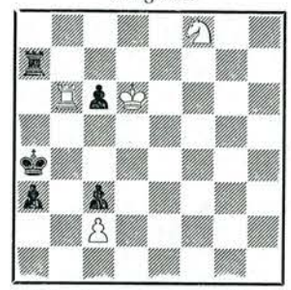
20. — Te8 21. Kf2 Dd2†
22. De2 Sg4† 23. Kf3 T×e3†
24. D×e3 S×e3 25. Uppg.

STÖD UNGDOMSSCHACKET POSTGIRO 657181

Studier

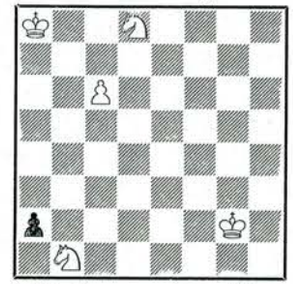
Bidrag och lösningar till ERIC UHLIN, Ivar Claessons gata 7 A, Kungälv.

1170. H. Gradin, Uppsala. Original.

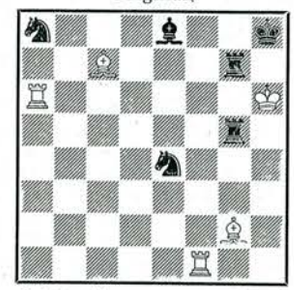
4+5=9 Vinst

1171. Chr. Jonsson, Tvåråselet. Original.

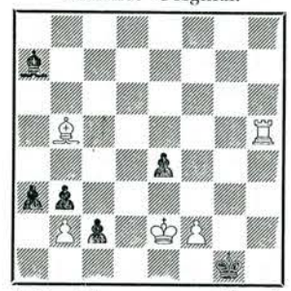
4+2=6 Vinst

1172. A. Hall, Malmö. Original.

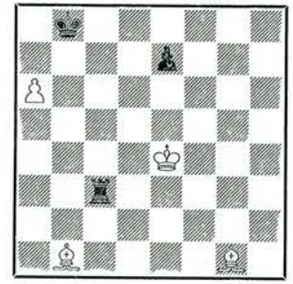
5+6=11 Remi

1173. P. Perkonoja, Finland. Original.

5+6=11 Remi

1174. F. Richter, Tjeckoslovakien. Original.

4+3=7 Vinst

Lösningsfrist: 30 april 1964.

Av marsnumrets studier kräver framför allt 1170 (Gradin) en kommentar. Den bygger helt på en vederläggning av en förförelse i Soukup-Bardons studie 1144, men har ingenting med dennes idé att skaffa. Om det avsedda lösningsförloppet i 1170 är oantastligt, innebär detta, att Soukup-Bardons studie har en bilösning, nämligen 1. a7, vilket även ett par av tidskriftens "ordinarie" lösare föreslagit men ej till full evidens klarlagt.

Lösarlista nr 9/1963

		1135	1136	1137	1138	1139	1140	1141	1142	1143	S:a
A. Damström	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
P. O. Johansson	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Chr. Jonsson	75	6	0	0	0	0	0	0	0	0	81
E. Karlsson	75	3	3	0	0	3	0	0	3	0	87
R. Nilsson	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
P. Perkonoja	117	3	3	3	0	3	3	3	3	3	141
S. Snellman	48	0	3	—	0	0	0	0	0	0	51

Nr 1162 i nr 1/1964 har beklagligtvis dubblerats i nr 2 (1165). Lösningsfristen för denna uppgift är ej förlängd.

Avdömda turneringar

Den internationella studieturneringen i "Szachy" för år 1962 (domare Dr. G. Grzeban): 1 pris V. Koroljkov och L. Mitrofanov, 2 pris Dr. J. Fritz. 3—4 pris delades mellan A. Herbstman och V. Tjavlovskij. A. Hildebrand erhöll 3 h.o. för följande bidrag: Kc7, Df7, Bd7 — Ka7, Dh8, Tg3, Ba3, b7, h2. Remi. 1. Df2†, Ka8 2. D×g3, Db8† 3. Kb6, D×g3 4. d8D†, Db8 5. Dd5!, Da7† 6. Kc7, Db8† 7. Kb6. A. Åkerblom belönades slutligen med 1 omn.

"Schakend Nederland" 1962: 1 pris och 3 pris till I. Vandecasteele, 2 pris till J. v. d. Ende, Holland. Domare: C. J. de Feijter.

"Thèmes -64" 1962: 1—2 pris delades mellan T. Gorgiev och V. Bron. Hedersomn. till A. Kakovin. Domare: H. M. Lommer.

Domare i TfS' internationella studieturnering 1964 blir Dr. A. Mandler, Prag.

Lösningar till 1135—1143 i TfS nr 9/1963

1135 (Ericsson) Ka1, Dc1, Ld1, Bf6, f7 — Kh7, Df8, Tg1, Ba3, b4, h4, h5. Remi. *1. Lc2†* (1. Dc2†?, Kh8 2. Kf5, D×f7 3. Dc8†, Tg8 4. Df5, Tg6 5. L×h5 D×f6† 6. D×f6†, T×f6 och svart vinner) *1. —, Tg6 2. Dg5* (2. L×g6†?, K×g6 3. Dg1†, K×f7 4. Da7†, K×f6) 2. —, *D×f7 3. D×h5†* (3. L×g6†?, D×g6 4. D×h4 Dg1† 5. Ka2, Dg2† och 6. Db2 matt) *3. —, Kg8 4. Lb3* (4. L×g6?, D×f6† eller 4. D×g6†?, D×g6 5. L×g6, h3 6. Le4, Kf7 7. Ka2, h2 8. Kb3, K×f6 9. Ld5, Ke5 10. Lh1, Kf4 11. Ld5, Kg3) *4. —, Tg1†* (4. —, D×b3? 5. D×g6†, Kf8 6. Dg7†, Ke8 7. De7 matt) *5. Ka2, Tg2†* 6. Ka1, Tg1† och svart evig schack. Eller 6. —, D×b3 7. De8†, Kh7 8. Dh5†, Kg8 med vit evig schack! (Om 8. De7†, så 8. —, Kg6 9. Dg7†, Kf5 10. D×g2, Db2† 11. D×b2, a×b2† 12. K×b2, K×f6 13. K drar, h3 eller om 8. De4† så 8. —, Tg6 9. D×h4†, Kg8 10. Df2, Db2† 11. D×b2, a×b2† 12. K×b2, T×f6.). Christer Jonsson har påvisat bilösningen 1. Lc2†, Tg6 2. Dg5 (eller Dd1), D×f7 3. D×h5†, Kg8 4. D×g6, D×g6 5. L×g6, h3 6. Lf5!, h2 7. Le6†, Kf8 8. Ld5 remi. Om svart kung redan befinner sig på f8 i det kritiska läget efter 5. L×g6 vinner svart, t. ex. efter dragföljden 1. Lc2†, Tg6 2. De1 (föreslaget av S. Snellman), D×f7 3. De7, Kg8 4. Dd8†, Df8! 5. D×f8†, K×f8 6. L×g6. Om svart (i "Jonssons variant") spelar 5. —, Kf8, vilket Perkonoja rekommenderat, följer likafullt 6. Lf5!, Kf7 7. Ka2, K×f6 8. Lc8, Ke5 9. Kb3!, Kf4 10. Le6! och svart kan ej vinna. Efter 5. —, b3(!) går dock ej 6. Lf5 utan i stället 6. Le4! och vit håller remi.

1136 (Källström) Kc3, Tb4, Sh1 — Ka3, Ba2, d3, f3. Remi. *1. Tb3†, Ka4 2. Kb2, a1D†* (2. Tb4†, Ka5 3. Kb2, K×b4 4. Sf2, a1D† 5. K×a1, Kc3 6. Kb1, Kd2 och svart vinner) *3. K×a1. K×b3 4. Kb1, d2 5. Sf2. Kc3 6. Sd1†, Kd3 7. Kb2, Ke2 8. Kc2, Ke1 9. Sb2, Ke2 10. Sd1, Ke1 11. Sb2* etc. remi.

1137 (Forsberg) Kc2, Tf6, Lc5, Ba2, e7 — Kg2, Te3, Sf1, Ba3, a6, b5, d5, h2. Remi. *1. Tg6†, Kf3! 2. Tf6†, Ke2 3. T×f1, T×e7! 4. Tf2†, Ke1 5. T×h2, Tc7 6. Th1†, Ke2 7. Th2†, Kf1 8. Th1†, Kg2 9. Ta1!!, d4 10. Kb1!, d3 11. L×a3, a5! 12. Kb2!, b4 13. L×b4, a×b4 14. Kb3* remi.

1138 (Lommer) Kb8, Tf7, Bf6 — Kg1, Tb1, Le4, Bb4. Remi. *1. Te7* (1. Tg7†?, Lg2 2. f7, Tf1 3. Tg4, b3 34. Tb4, Ld5 eller 1. Td7?, b3 2. Td4, b2 3. T×e4, Tf1 4. Tb4, b1D 5. T×b1, T×b1† 6. Kc7, Tf1) *1. —, Ld5 2. Td7, Le6 3. Te7, Lc4 4. Te4, La2 5. Te2, Lb3 6. Te4, La2 7. Te2, Lg8 8. Te8, Lf7 9. Te7, Lh5 10. Te5, Lf7 11. Te7, Ld5 12. Td7, Lc4 13. Td4, Lf7 14. Td7, Lh5 15. Td5, Le2 16. Td2, Lc4 17. Td4, Lf7 18. Td7, Lb3 19. Td4* positionell remi. Men inte 19. f7?, L×f7 20. T×f7, b3!! (enda draget) 21. Tf5, Tc1! (enda draget, ty andra torndrag leder til remi, t. ex. 21. —, Td, e, f1 22. Tb5, T—3 23. Kb7, Kf2 24. Kb6, Ke2 25. Ka5, Kd2 26. Ka4, Kc2 27. Ka3, T—3 (icke c3) 28. Tb6 (7, 8), Tc3 29. Tb4!!, Tc5 (6, 7, 8) 30. Tc4†! remi) 22. Tb5, Tc4 23. Kb7, Kf2 24. Kb6, Ke2 25. Ka5, Kd2 26. Ka4, Kc2 27. Ka3, Tc6 (7, 8) och svart vinner.

1139 (Bent) Ka5, Lb5, h8, Ba6, c6, g6, h3 — Ke8, De7, Lc8, Ba7, h4. Remi. *1. c7†, Kf8 2. g7†, Kg8 3. Lc4†, De6 4. Lb3, Ld7 5. c8D†* (5. Lc4, D×c4 6. c8D†, D×c8 och svart vinner) *5. —, L×c8 6. Lc4, Ld7 7. Lb3* remi.

1140 (Bent) Kd6, Lg5, Se4, Ba6, b6 — Ka3, Lc8, d4, Sb3, Bc5. *1. Vinst. 1. b7, L×b7 2. a×b7. Sa5* (2. —, Lg1 3. Lf4) *3. Lc1†, Ka4 4. b8D, Le5† 5. K×e5, Sc6† 6. Kd6, S×b8 7. Kc7, Sa6† 8. Kb6, Sb4* (8. —, Sb8 9. S×c5† och 10. Lf4) *9. S×c5* matt.

1141 (Wotawa) Kb8, La7, Ba2, a6, b2, d3, d4, g4 — Kb5, Bd6, f4, f6, h4, h7. Vinst. *1. g5* (1. Kb7?, h3 eller 1. Lc5, K×a6 eller 1. d5?, h3 2. 2. Lg1, K×a6 eller 1. a4†, K×a6) *1. —, f×g5!* (1. —, f3 2. d5, f×g5 3. Kb7, h3 4. Lf2, h2 5. a7 etc. Om 1. —, h3 så 2. g×f6, h2 3. f7, h1D 4. f8D, Dc6 5. d5. Om 1. —, f5 så 2. Lb6, K×a6 3. Ld8, Kb5! 4. g6, h×g6 5. L×h4, f3 6. Kb7, g5 7. Le1 — med hotet 8. b3 och 9. a4 matt — 7. —, Ka4 8. Kc6, f4 9. Kd5) *2. Lb6* (dragomkastningen 1. Lb6 strandar på 1. —, K×a6 2. g5, f3! resp. 2. Ld8, Kb5 3. g5, f3) 2. —, *K×a6 3. Ld8 f3 (h3) 4. a4 jämte 5. b4 och 6. b5 matt.*

1142 (Wotawa) Kd3, Le5, Sg6, Ba3, d4, h2 — Kc1, Sc3, Ba5, b4, d5, g5. Vinst. *1. a×b4, a4* (1. —, a×b4 2. Ld6, Sa2 3. Se7) 2. *K×c3, Kb1 3. Sh4* (3. Sf4?, a3) *3. —, g×h4* (3. —, a3 4. Sf3, a2 5. Sd2†) *4. Lf4, a3 5. Lc1, K×c1 6. Kb3.* Om vit i tredje draget spelar 3. Lf4?, följer 3. —, g×f4 4. Se5 (h4), a3 5. Sf3, a2 6. Sd2†, Kc1 7. Sb3†, Kd1 8. b5, f3 9. b6, f2 10. b7, f1D 11. b8D, a1D†! 12. S×a1, Dc4† 13. Kb2, D×d4† 14. Kb1, De4 etc.

1143 (Badaj) Kh2, Tf2, Sg6, h6 — Kd6, Tf6, Sg7, Be4, f3. Remi. *1. Sh4, T×h6 2. Kg3, e3!! 3. T×f3, T×h4! 4. K×h4, Sf5†!! 5. Kh3!!, e2 6. Td3†, Ke7 (e6) 7. Td2!!, e1D 8. Te2†!, D×e2* patt.

STÖD UNGDOMSSCHACKET PSOTGIRO 65 71 81

Ordet fritt!

AV ÄLDRE DATUM

Jag har noterat några tvivel till de senaste numren av TfS. På sidan 239 (1963) exemplifierar Eigil Pedersen med "partiet Paoli—Foltys, Venedig 1949". Men det partiet var franskt (nr 53 i turneringsboken). Den i Pedersens kommentar angivna varianten spelades däremot i ett parti Zukertort —Anderssen, Breslau 1865, bara med skillnaden att svart drog 13. — La5 i st. f. Lf6.

På sidan 314 uppges att 9. — Tc8 var Bent Larsens förstärkning. Draget är av äldre datum, t. ex. Bely—Eisinger, Mariansk Lazne 1960, och med dragomkastningar alls inte sällsynt. I partiet Robatsch—Larsen följde 10. Sd5 L×d5 11. L×f6 g×f6 12. e×d5 Se7 13. Ld3. Först där kan man möjligen tala om en nyhet, ty i partiet Fridh—Eisinger, Stockholm 1960, spelades 13. Df3. (Se TfS 1960 sid. 80.)

I sin artikel om Siesta-varianten på sidan 300 uppger Sköld att i parti Krogius—Lutikov spelades 8. — b5. Men Lutikov drog 8. — Tb8.

På sidan 306 presenteras ett parti Lindehn—Hr B. Det råder knappast något tvivel om att hr B. är identisk med Severin Bergh, ty just så brukade dessa bägge herrar spela sina öppningar. Jämför parti nr 59 i Collijns lärobok.

Börje Norén

EN MEDELMÄTTAS FUNDERINGAR

Ett ständigt återkommande diskussionsämne schackamatörfilosofer emellan är om vårt spel skall betraktas som en konst eller en vetenskap. Vi som även sysslar med andra ting i livet kan väl sällan med gott samvete påstå att våra partier bär prägel av någondera. Vi får nöja oss med att leka. Glimtvis anar vi ett allvar bakom konstellationerna även på våra bräden, sammanhang som vi inte förmår komma åt och som skulle ge oss sömnlösa nätter och familjetrassel ifall vi försökte i ändlös klättring längs variantträdets grenverk.

Lekens tjusning ligger väl dock i utblicken åt båda hållen. Ständigt på nytt erbjuder sig även åt klåparen möjligheter till exakt beräkning och nykter bedömning som inte alldeles överstiger hans förmåga; ständigt åter ligger plötsligt en möjlighet öppen att djärvt välja skönhetens väg, även om skönheten ifråga för finsmakaren må bära tycke av hötorgskonst. Och allt inom en strängt begränsad ram av rum och tid, så knappt och klart som nu något kan bli i denna komplicerade värld.

På sistone har den eftertänksamme schackspelaren känt ett kyligt vinddrag i datamaskinens slagskugga. Skall illusionens slöja ryckas bort och vi alla framstå som småpojkar, vilkas ineffektiva fantasilekar en gång för alla kan överträffas med hjälp av elektriska impulser i rätt kopplade sladdar? Det är nu mer än tio år sedan jag spelade igenom en rysk datamaskins parti, och jag minns med vilken skadeglad tillfredsställelse jag såg den råka ut för en skolmatt i trettonde draget. Än kunde jag känna mig överlägsen.

Datamaskinernas spelförmåga har troligen utvecklats betydligt mera än min på dessa tio år och hur det skulle gå i denna dag vet jag inte. Vad jag vet är emellertid att jag även skulle kunna ta ett nederlag med ro. Dels därför att jag i motsats till maskinen inte löper efter program utan alltjämt har chans att göra någonting oväntat nästa gång. Dels därför att jag nu har klart för mig att jag i själva verket aldrig spelar med en maskin utan med en programmerare. Det är han och inte maskinen som eventuellt spelar bättre än jag. Och spelar han tillräckligt bra så kan han klå även Petrosian med sin maskin. Men i så fall behöver han inte maskinen. Jag är alltså tröstad. Det mänskliga har blivit räddat, även om jag själv skulle vara förlorad. Är jag en klåpare som räknemaskin, så har jag dock konstnärens irrationella frihet. Och lyckas jag inte med mina konststycken när jag spelar schack, så erbjuder mig livet åtskilliga andra möjligheter.

Hans D. Stern

SPELET SOM GÖR MÄNNISKAN LYCKLIG

skrev på sin tid dr Tarrasch med all rätt om schackspelet. Aldrig har jag känt en så intensiv lycka som när jag år 1915 vid 18 års ålder genom ett tornoffer vederlade själve Paul Morphy och satte matt i 20 drag i stället för som mästaren 22.

Här följer partiet nr 40 ur Bertil Rasks 180 partier av Paul Morphy. Vit: Morphy (utan Sb1) — svart: N. N.: 1. e4 e5 2. f4 e×f4 3. Sf3 g5 4. Lc4 g4 5. d4 g×f3 6. 0—0 Lh6 7. D×f3 Sc6 8. L×f7† K×f7 9. Dh5† Kg7 10. L×f4 L×f4 11. T×f4 Sh6 12. Taf1 De8 13. Dh4 d6 14. Df6† Kg8 15. D×h6 Ld7 16. T4f3! Se7 17. h4 Sg6 18. h5 Lg4 19. h×g6 h×g6 och vit sätter matt i tre drag.

Men i 16:e draget borde vit ha spelat Tf8†! D×f8 17. Dg5† Dg7 18. Dd5† och matt i två drag.

Knut Andersson

Problem

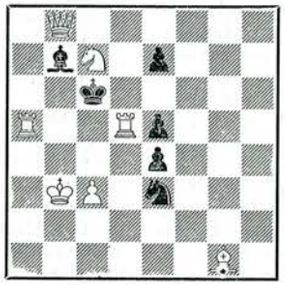
Bidrag och lösningar till BROR LARSSON, Kungstensgatan 63, 4 tr., Stockholm Va.

11737. Herbert Ahues
Bremen

Matt i 2 drag

11738. Christer Jonsson
Tväråselet

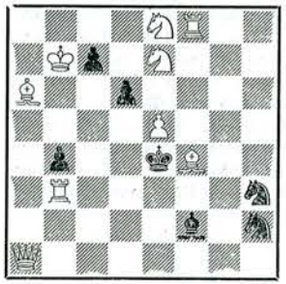
Matt i 2 drag

11739. Edvin Karlsson
Gräsmyr

Matt i 2 drag

11740. A. L. Kusnetsov
Moskva

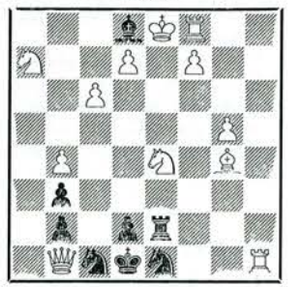
A) = diagram. Matt i 2 drag
B) med Sh2 på g1, d:o

11741. Bernt Ahlgren
Älvsbyn

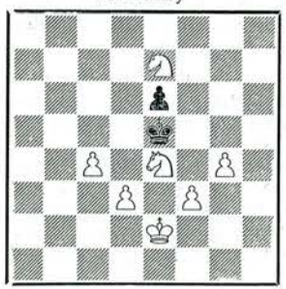
Matt i 3 drag

11742. Bengt Ingre
Farsta

Matt i 3 drag

11743. C. M. Bent
Newbury

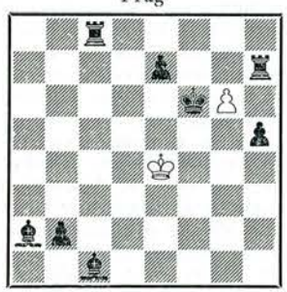
Matt i 4 drag

11744. Theodor Steudel
Marienthal

A) Hjälpmatt i 2 drag
B) med Be7 på f7, d:o

11745. Artur Mandler
Prag

Hjälpmatt i 3 drag
3 lösningar

Lösningsfrist 1 maj

Lösningar till problemen 11677—11688 häfte 10, 1963

11677 (Karlsson). 1. Sa3. Det svarta motspelet uppvisar goda självavskärningar (AG). *11678 (Larsson).* 1. Db4. Här firar fångslingarna triumfer. Nästan varje mattbild innehåller ett fängslande moment (AG). *11679 (Meitzner).* 1. Df4. Dramatiskt D-offer med spännande varianter (AKA). *11680 (Szöghy).* 1. f8D? Dg7 (L×h5) 2. D×g7 (D×h5) men 1. — D×a3! Lösn. 1. f8S Dg7 (L×h5) 2. S4g6 (S×h5). Förvandlingstema i bra utformning (AKA). *11681 (Wennick).* Förspel 1. — Td5 (Ld5) 2. Sf3 (Db2). Lösn. 1. S×f4 (2. Sg6) Td5 (Ld5 K×f3) 2. De3 (Sd3 Dg3). Bra inledning (EK). Lyckad tvåa fast Ta3 är ganska passivt (CJ). *11682 (Hemmingsson).* 1. Lb5 (2. L×d7) Te7 (Sb6 Sc5) 2. La5 (g×h7 La5). Bilösn. 1. Le6 1. La6 och 1. g×h7. *11683 (Boström).* 1. Sf4 (2. De6) Kd4 (Sb6 c6) 2. Df6 (Sce2 Dg7). Perfekt samspel mellan D och de båda S (LK). Efter 1. — Kf5 finns tyvärr både 2. De6 och Sce2 (CJ). Vits fina figursamspel åstadkommer flera modellmatter. Bästa var. är väl 1. — Sb6 (AG). *11684 (Pettersson).* 1. Kf3 L×c7 2. De8 Kb7 3. c6. 1. — L×c5 2. b5 Kb6 (Kd6) 3. b4 (Lh2). Bilösn. 1. Kd4 1. Kd3 1. c×b6 och 1. Lh2 med närliggande fortsättningar. Synd på en god idé. *11685 Ekestubbe).* 1. Ld4 c6 2. Lg1 c5 3. T×h4 g2. 1. — c5 2. T×g3 h×g3 3. Lg1 g2. Fin självmatt, rolig att lösa (CPN). Ganska svårlöst (EK). Den lilla förförelsen 1. Lg1 stupar på 1. — c6 (AG). *11686 (Hagemann).* 1. Th8 T×h8 2. Ta1 Th1 3. Lh2 T×a1. Om denna nöten knäckas kan, det vete — Hagemann (CPN). En av de egendomligaste hjälpmatter jag råkat ut för (AG). *11687 (Jönsson).* 1. La5 Lb4 2. Sf6 Td2 3. Se6 Ld6. 1. Sc3 Td4 2. Ld5 Lh6 3. Le6 Lg7. Den först angivna lösningen var mycket svår att finna. Att T skulle till d2 såg man inte i första taget (SS). Bra och svår (EK). Har endast funnit en lösning (Många). *11688 (Mandler).* 1. Sc4 Kc2 2. Ke3 Te5 3. Kd4 Sf3. 1. Sg4 Sd3 2. Sf2 Tg4 3. Kf3 Se5. Kungen spelar huvudrollen i denna trevliga hjälpmatt (CJ). Vacker miniatyr med ekomatter (SS).

Lösarlista häfte 9 och 10, 1963

B. Ahlgren II 350+37+30=417, E. Albenius II 455+25+19=499, A. K. Andersson III 456+37+34=527, I. Andersson II 374+6+12=392, Stig Andersson III 100+40+36=176, Sture Andersson 496+10+13=519, T. Andersson VI 361+38+29=428, B. Aulin 455+25+32=512, L. Bredvad 23+30+20=73, K. G. Bäckström 21+30+20=71, R. Carlsson II 63+16+19=98, A. Damström 377+30+28=435, H. Drott 371+15+10=396, H. Eriksson 53+32=85, J. O. Eriksson 447+12+10=469, T. Fahlman III 342+22+16=380, C. O. Fogelholm 300+34+20=354, G. Fransson 300+8+8=316, A. Gille II 351+31+24=406, H. V Hansen II 283+37+40=360, C. I. Holm V 450+34+21=505, B. Johansson 201+16=217, J. Johnsson III 328+30+34=392, B. Jonsson 235+39+22=296, C. Jonsson 462+42+37=541, T. Jönsson 210+38+31=279, K. Kaikko 165+35+25=225, E. Karlsson VI 486+42+38=566, L. Karlsson 68+27+33=118, S. Karlsson 184+14=198, K. Larsson II 237+31+29=297, J. Lindström 103+11=114, B. Lundberg 6, R. Magnusson 20+3=23, I. Mäkihovi II 356+40+32=428, G. Naujoks IV 485+39+34=558, A. Nilsson VII 212+36+34=282, C. P. Nilsson II 270+30+26=326, M. Nordström V 117+42+40=199, P. Perkonoja II 239+42+40=321, K. Rang 370+28+20=418, J. Sandberg 38+6+10=48, T. Sarvela IV 53+42+34=129, S. Snellman 216+31+36=283, E. Svedberg II 88+42+34=164, A. H. Wegeman II 264+36+30=330, A. E. Wester III 219+13+10=242, E. Wikström IV 25+42+30=97, E. Äqvist 23+21+10=54, K. Österberg 398+23+20=441.

Åter stor klang- och jubeldag för flera av våra skickliga lösare. *Edvin Karlsson, Gräsmyr,* har fullbordat sin 6 klättring uppför poängstegen och han klättrar fort. *Carl-Ivar Holm, Kalmar,* veteran i laget går för 5 gången i topp. *Gerhard Naujoks, Fagersta,* och *Anders K. Andersson, Umeå,* bägge pålitliga medarbetare gör sin 4 resp. 3 uppstigning. Och så har vi tre debutanter i detta sammanhang: *Sture Andersson, Enskede, Börje Aulin, Malmö,* och *Christer Jonsson, Tväråselet.* Och så hoppas vi att alla nybörjare följer ovanståendes exempel och hugger i av alla krafter för att vinna poäng, ära och prisböcker.

Lösningar till en ganska svår problemtävling häfte 10, 1963

11695. 1. Tf1. Svarts senaste drag måste ha varit g7×h6. Alltså är Lg5 en förvandlad B och vit K har flyttats för att ge den tillfälle att nå 1. raden. 0—0 går därför inte. *11696 (Mortensen).* 1. Lg6 d5 2. Kd4 (K×d5 Ke3) = 3 avdragsmatter. 1. — d6 (e6 La7) tar vardera bort en av dessa möjligheter = 6 matter och c6 (c5 e5) tar bort två möjligheter=3 matter. Till sist 1. — L×g4 T×g2 alla K-avdragare bort. En mycket modern idé. Summa 13 variantpoäng. *11697 (Jörgensen).* A) 1. e5 d3 2. Kd5 D×e5. B) 1. e×f6 d×e3 2. f5 Dd4. C) 1. e×d6 d4 2. d×c5 D×c5. D) 1. e6 d×c 2. e×d5 Db4. Detta är grundtanken som visar fyra olika drag av vardera Bd2 och Be7. Albino mot Pickaninny. 3, 1, 3 resp. 1 ointressanta bilösningar. Max. 12 poäng. *11698 (Nilsson).* Här går nästan allting så varför öda plats?

11699 (Bladh). Skickliga lösare minskade dragantalet avsevärt. Bäst var *Osmo Kaila, Helsingfors,* med: 1. Da1 b2 2. Sh6 Kh8 3. D×b2 e5 4. Da1 L×g2. 1. — Kh7 2. Dh8 Kg6 3. Le4 L×e4. 1. — e5 2. Sh6 Kh8 3. Db2 L×g2. *11700 (Lidström).* 1. Se7 a5 2. Sc6 a4 3. Db4 c×b4 4. Sd4 b3 5. Sc2 b×c2 patt. Problemet är tidigare publicerat i "Feenschach" juni 1963 vilket vi inte visste om. *11701 (Uddgren).* Av ställningen framgår klart att vit inte kan ha gjort sista draget. *Alltså börjar han* — trots att det är en hjälpmatt. 1. — c4 2. Ke2 c5 3. Kf3 c6 4. Kg4 c7 5. Kh3 c8D(L). Inom parentes sagt brukar en sådan dubbelförvandling i mattdraget inte räknas som dual. *11702 (Larsson).* 1. — 10. h4 h3 h2 h1T Td1(h2) T×d2 T- d2 d1L Lh5. Sf5. Försöket 4. h1S 8. Sg6 10. Kf6 12. Sf5 Sh5 kan nog utarbetas till lösning. *11703 (Larsson).* T. ex. 1. Tb1 Lb3 2. Tb2 Tb1 3. Sc2 Tc1 4. Sa1 Lc2 5. Sb3 Ta1 6. Sc1 Sb1 7. Lb3 Sa3 8. Sa2 Lb1 9. Sc3 La2 10. Tc2 Lb1 11. Tc1 La2 12. Lc2.

Och så till resultatlistan: *1 pris Pauli Perkonoja, Åbo, 2 pris Henrik Eriksson, Sollentuna, 3 pris Stig Andersson, Svanskog.* Tre välkända namn för Tidskriftens läsare och som det visat sig, skickliga lösare. Vi gratulerar.

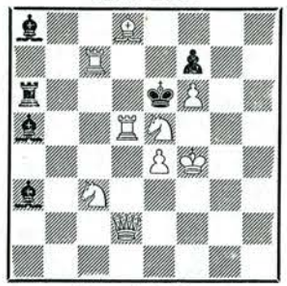
Så gör man problem

11746. H. Hermanson
1 pris, L'Italia Scacchistica 1961

Matt i 2 drag

11747. V. F. Rudenko
1 pris, Nederl. ringturn. 1962

Matt i 3 drag

11748. A. Zarur
1 pris, UBP 1 tematurn. 1963

Hjälpmatt i 2 drag
2 lösningar

11746. Försöker vit här 1. Sd7? (2. De2) kan svart parera med Tb3 men inte Ta3 för 2. Lf6 varvid både Tb7 och Dh6 blir avskurna. På samma sätt efter 1. Sc6? blir paraden Ta3, ej Tb3. Rätt blir 1. Sg6. 11747. 1. Sd7 hotar 2. Tcc5 T×c5 (L×c5) 3. Sf8 (Te5). Svart försvarar sig med 1. — Tc6 med fortsättningen 2. Tdc5 T×c5 (L×c5) 3. Sf8 (Dd5). Eller spelar svart 1. — Lc6 2. Sc5 T×c5 (L×c5) 3. Td6 (Te5). En utsökt blandning av Nowotny, ömsesidig avskärning mellan T och L utan offer i skärningspunkten, och Grimshaws d.v.s. liknande avskärning med offer i skärningspunkten. 11748. Lägg märke till likheterna i de bägge lösningarna. Alla linjeöppningar och avskärningar som Sb3 gör i den ena repeteras av Se4 i den andra och på samma sätt upprepar de vita S varandras taktiska finesser. 1. Se2 Sb4 2. S4c3 S×c2. Eller 1. Sd2 Se3 2. S3e4 S×c2. Komplicerat men ändå ytterst elegant.

Korrektur och en liten tävling

11557. E. Svedberg. Ke7 Db7 Sa4 c5 Bb5 e6 — Ka5 Le8 Bd3. Matt i 3 drag 1. Dd5.

11620. L. Larsen. Kb5 De2 Lg2 Sc8 Bb6 c6 — Kb8 Lh1 Sf8 Ba4 e3 g6. Matt i 3 drag .1. Dc4.

11637. L. Larsen. Kc2 Db6 Tf4 Lh6 Sd8 Bd6 e4 — Ke8 Lf5 Bd7 f6 h7. Matt i 3 drag. 1. Db8.

11638. L. Larsson. Korr. av L. Larsen. Enl. överenskommelse förf. emellan ska detta betraktas som ett gemensamhetsproblem. Kb8 Tb7 Lb6 d3 Sc7 f7 Bc3 f5 — Kc6 Dh4 Lf6 Se4 g3 Ba2 a6 d6 d7 f2 g4 h6. Matt i 3 drag. 1. La7.

11640. A. Mandler. Kb2 Th7 Le3 e4 Bb3 e5 h2 h3. — Ke6 Bb7. Matt i 5 drag. 1. Lf4.

Något av det svåraste som finns är att finna bilösningar i egna problem, det vet nog alla som försökt sig på att komponera. Fem uppgifter med gott innehåll, i vilka diverse fel undgått deras upphovsmän är nu korrigerade, men vem vet? Kanske finns fortfarande förbisedda felaktigheter. Vi utlyser en liten extra tävling, som alltså endast gäller ovanstående korr. och ber om så fullständiga lösningar som möjligt. Svar till problemred. senast 1 maj och för att göra det så enkelt som möjligt — använd ett särskilt papper för just denna tävling. Ett bokpris vinkar.

Korr-schack

Världsmästerskapet individuellt i korrschack

De individuella världsmästerskapen i korrschack blir allt mer omfattande. Oavbrutet startar 7- och 15-mannagrupper i klasserna III, II, I, H och M och praktiskt taget utan uppehåll pågår sedan semifinaler, europamästerskap och final. Just nu deltar nära 200 spelare från alla världens hörn i kamp om 12 platser i nästa final. Grupperna med 15 man i varje är veritabla getingbon. I ledningen finner vi många förut okända namn. Många ryssar deltar; deras dominans är dock mycket mindre än i närschack, vilket väl bl. a. förklaras av att de håller på med sitt 6:e mästerskap, medan vi i Sverige nu genomför vårt 24:e i korrschack.

Grupp 1: H. Beriner (USA) 10½—½ och Manfred Mädler (V-Tyskland) 9½—1½. H. Sundqvist (Stockholm) har 3—6 och G. Klompus (Moskva) 5½—2½.

Grupp 2: E. Röhrich (V-Tyskland) och B. Zaitsev (Sovjet) 7½—2½. Rune Strand (Stockholm) har 5—5 och Y. Rokhlin (Moskva) 2½—½.

Grupp 3: K. C. Messere (Storbritannien) 11½—1½ och N. Maly (Tjeckoslovakien) 9½—½. Harry Åhman (Stockholm) har 6½—5½ och L. Maseew (Odessa) 5½—2½.

Grupp 4: J. Richter (Tjeckoslovakien) 9½—1½ och E. Ditt (V-Tyskland) 9—3. Allan Bergqvist (Stockholm) har 5½—5½ och M. Abroschin (Volzhsky) 6½—2½.

Grupp 5: E. G. Svensson (Sverige) 10—2, M. Jovcic (Jugoslavien) 9½—1½, och M. Abramson (Sovjet) 9½—1½.

Grupp 6: L. Endzelins (Australien) 7½—2½ och W. Weiss (V-Tyskland) 7½—5½. Olle Smith (Munkedal) har 6—4, N. Karker (Stuttgart) 6—2, S. Sandin (Uppsala) 3—5 och V. Ljublinsky (Moskva) 3½—2½.

Grupp 7: Arne Henriksen (Danmark) 9½—2½ och R. Altschuler (Sovjet) 9—2. Olof Karlsson (Göteborg) har 4—9 och Y. Schaposnikov (Kujbyschev) 8—2.

Grupp 8: Folke Ekström (Sverige) 10—2, A. J. Roos (Danmark) 8—2, P. Altashev (Baku) 4½—2½ och P. Malyshev (Moskva) 3½—1½.

Grupp 9: V. Parolek (Tjeckoslovakien) 8½—1½, A. Siklos (Canada) 8—2. S. Tanin (Kislovodsk) har 3—3 och V. Krjukov (Cheljabinsk) har 3½—1½.

Grupp 10: H. de Carbonnel (V-Tyskland) 9½—2½, B. Andersson (Sundsvall) har 3½—9½, A. Sadomsky (Moskva) 1½—½ och I. Asaritis (Mazsalatsa) 3—3.

Grupp 11: J. Estrin (Sovjet) 10—3 och Stig Lundholm (Sverige/Etiopien) 8½—2½, R. Llorens (Spanien) 8—2 och G. Titjen (V-Tyskland) 7—5.

I *Europacupens Mästarfinal,* vars segrare också går till VM-final, leder *Arne Ericson* (Stockholm) med 6—1 före Julius Nielsen (Danmark) på 6—2.

Situationen i finalen: G. Borisenko (Sovjet) 5—3, R. Arlauskas (Australien) 4½—2½, Sture Nyman (Sverige) och V. Zagorovsky (Sovjet) 4½—1½, P. Dubinin (Sovjet) 3½—2½, Åke Lundqvist (Sverige) 3½—5½, J. Coolen (Belgien) 3½—6½, M. Salm (Australien), Iqbal A. (Pakistan) 2—1, Lim Hong Gie (Indonesien) 2—2, V. Bergraser (Frankrike) 2—4, A. Tolush (Sovjet) 2—4, N. Dalkó (Ungern) 1½—½.

Med återväxten för Sverige i toppen är det inte någon fara. Stora utsikter till finalkvalificering har E. G. Svenson, Folke Ekström, Stig Lundholm och Arne Ericson och klara för start i nästkommande finaler omkring den 1/1 1965 är redan: R. Fagerström (Älvsjö), Kurt Savegren (Farsta), Kenneth Josefsson (Nyvång), S. Sandin (Uppsala), E. Larsson (Vällingby), B. Westin (Uppsala), E. G. Svensson (Uddevalla), Stig Lundholm (Nakamete), J. Wesche (Stockholm) och Knut Arnstam (Hässleholm).

E. Larsson

Korrespondensschacket internationellt

Allt internationellt spel i korr.-schack arrangeras eller övervakas av världsförbundet ICCF (bildat 1928). Vid förbundets kongress i Dubrovnik, Jugoslavien, i september 1963 utökades förbundets kommissioner med en *turneringskommission* under ledning av vicepresidenten Erik Larsson, Stidsvig, med samtliga femton turneringssekreterare och distributören av resultatbladen Sten Jansson, Göteborg, som medlemmar. Kommissionens främsta uppgift blir att göra reklam för ICCF-turneringarna, speciellt i sådana länder, som hittills visat ett lågt deltagarantal. På programmet står även att utarbeta regler för tematurneringar. Kommissionens arbete kommer att redovisas i en särskild bulletin på flera språk.

Förbundets övriga kommissioner:

Regelkommissionen under ledning av Ing. J. Vandorffy, Budapest

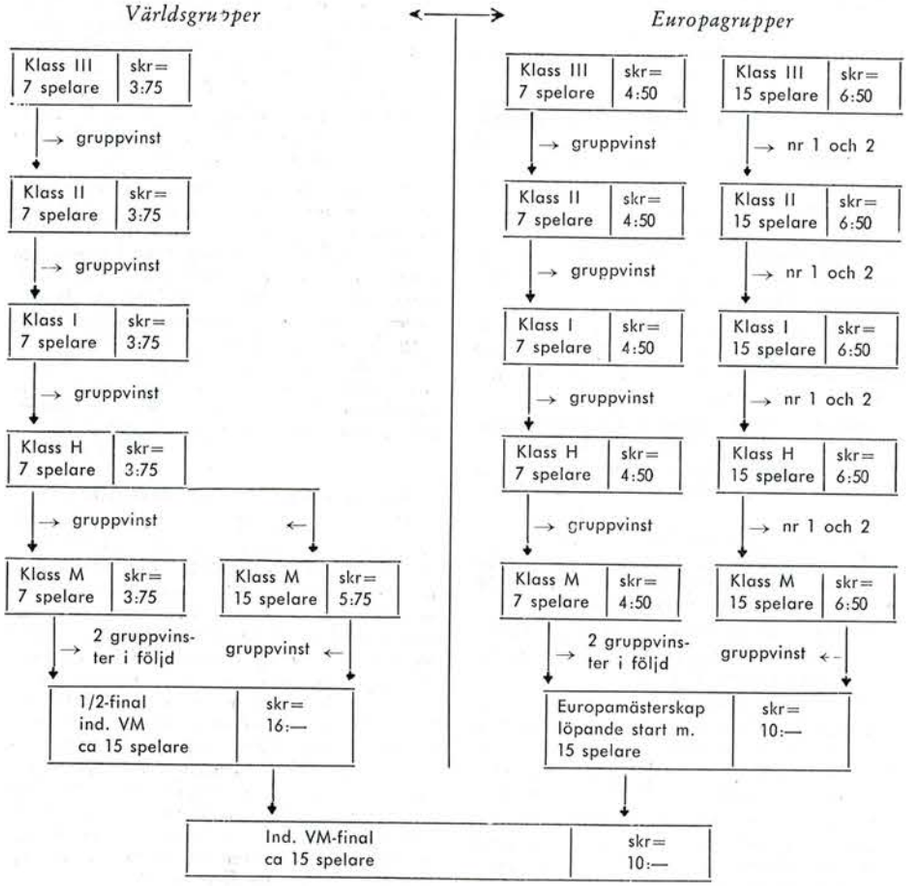
Kvalifikationskommissionen under ledning av H. Rittner, Berlin

Teleschackkommissionen under ledning av Manfred Mädler, Dysseldorf.

I regelkommissionen ingår E. Larsson, Stidsvig, i kvalifikationskommissionen H. Norell, Södertälje, och A. E. Axelson, Linköping, samt i teleschackkommissionen Z. Nilsson, Stockholm.

Ny medlem i teleschackkommissionen är Dr. L. A. Edelstein från universitetet i London, som till Dubrovnik-kongressen överlämnat en intressant redogörelse för de tekniska möjligheterna att mekaniskt överföra schackdrag mellan schackbräden på orter avlägsna från varandra. Redogörelse lämnades även av den ryske delegaten J. Eventov om de tävlingar som ordnas mellan ryska fartyg, antarktisexpeditioner m. m. per radio.

Vid kongressen fastställdes delvis nya *turnerings- och spelregler* för turneringarna. De populära kvalifikationsgrupperna om 7 resp. 15 spelare är öppna för alla spelare, som är medlemmar av nationella ICCF-förbund. Spelare utan klasskvalifikation kan själv välja att starta i III, II eller I. Uppbyggnaden framgår av följande schema (skr = startavgift i svenska kronor):

Medaljer, titlar och diplom.

Guldmedalj:	Världsmästaren
Stormästare och guldmedalj:	nr 1, 2 och 3 i VM-final eller spelare med lika poäng som nr 3 (tom plats 5)
Internationell mästare och silvermedalj: ..	minst 1/3 av möjliga poäng i VM-final eller 3/4 av möjliga poäng eller ensam nr 1 eller 2 i två 1/2-finaler
Bronsmedalj:	Europamästaren
Klassdiplom:	minst 50 % av möjliga poäng i klassen

Erik Larsson

LILLA SCHACKBIBLIOTEKET

Jostein Westberg

101 spel-öppnings-fällor

Skriften utgör ett urval av de vanligaste felen i spelöppningen.

Utgivare:
Sveriges Schackförlag AB
Sigtunagatan 11, Stockholm Va.

Pris kr 3:—

VARFÖR INTE

KONSTVERK

som priser i tävlingar?

Vi erbjuder reproduktioner av kända konstverk (även med schackmotiv) i storformat och gediget utförande för 5—20 kr. styck.

Begär prislista.

SCHACKBULLETINENS FÖRLAG
Postfack Uppsala 1
Postgiro 57 61 99

Spela schack internationellt pr korrespondens. Lättare än man tror med rätta hjälpmedel:

FERNSCHACH	1/1-år .. Kr.	15:—
„	1/2-år .. „	8:—
„	1/4-år .. „	4:25
Världsgrupp	7 spelare .. „	3:75
Världsgrupp	15 spelare (end. M-klass) ..... „	5:75
Europagrupp	7 spelare .. „	4:50
Europagrupp	15 spelare (alla klasser) ..... „	6:50
Parlör för korr.schack,	20 språk ..... „	1:50

Avgifterna insättas på postgirokonto 50 94 95 (E. Larsson, Stidsvig). Angiv spelstyrka på talongen.
Samtliga turneringar ingår i europa- och världsmästerskapen.
"Många schackspelare skulle nått längre i sin karriär, om de som jag i tid börjat med korr.-schack och fördjupat sina kunskaper." (P. Keres)

Upplysningar från:
Erik Larsson, Box 43, Stidsvig.

En trevlig

FEMTIOÅRSGÅVA

till 1964 års jubilarer

är årgång 1914 av

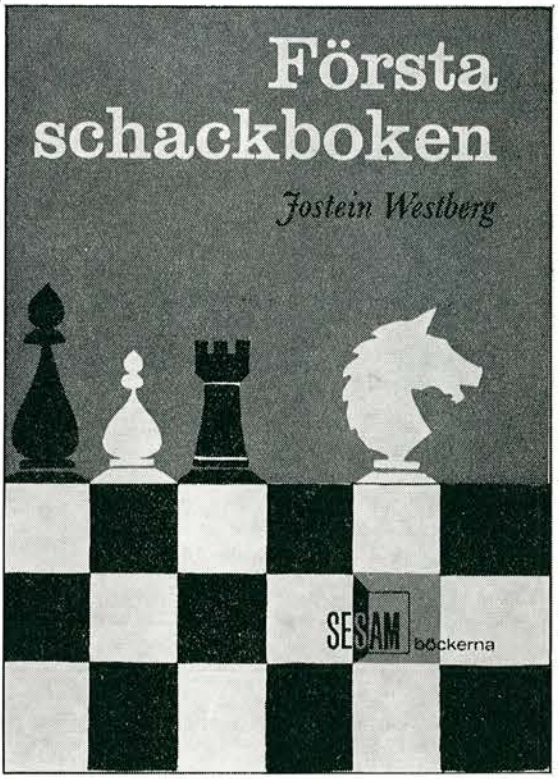
Tidskrift för Schack

Pris 8 kr.

Följande äldre årgångar av TfS söks för samlares räkning:

1902—1907, 1917, 1918, 1922, 1928, 1930, 1933—1937.

Offerter emotses tacksamt:
Tidskrift för Schack
Box 7123, Göteborg 7

i SESAM serien

— den lilla handboksserien i fickformat — finns nu

FÖRSTA SCHACKBOKEN

av Jostein Westberg

Nybörjarens självskrivna handledare

angående
SPELREGLER
SPELÖPPNINGAR
KOMBINATIONSSPEL
SLUTSPEL

Med hjälp av en rad exempel från schackelitens intressantaste och mest lärorika partier bygger författaren metodiskt upp nybörjarens kunnande.

7:75, i varje bokhandel

Bonniers

VÄSTERGÖTLANDS TRYCKERI · SKARA 647401